

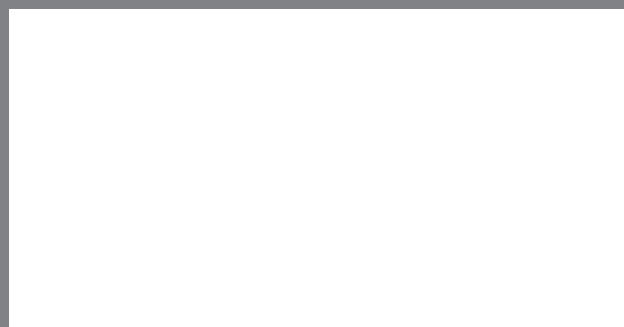
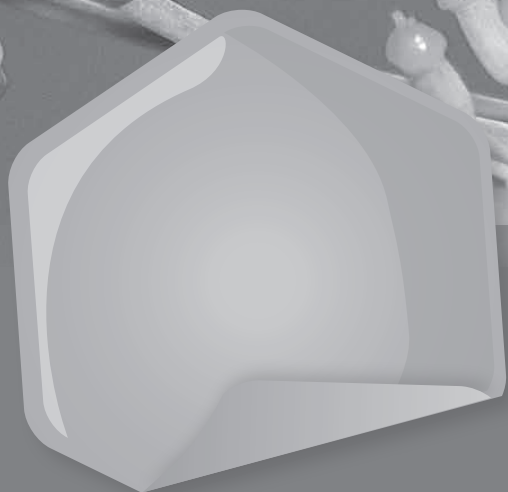
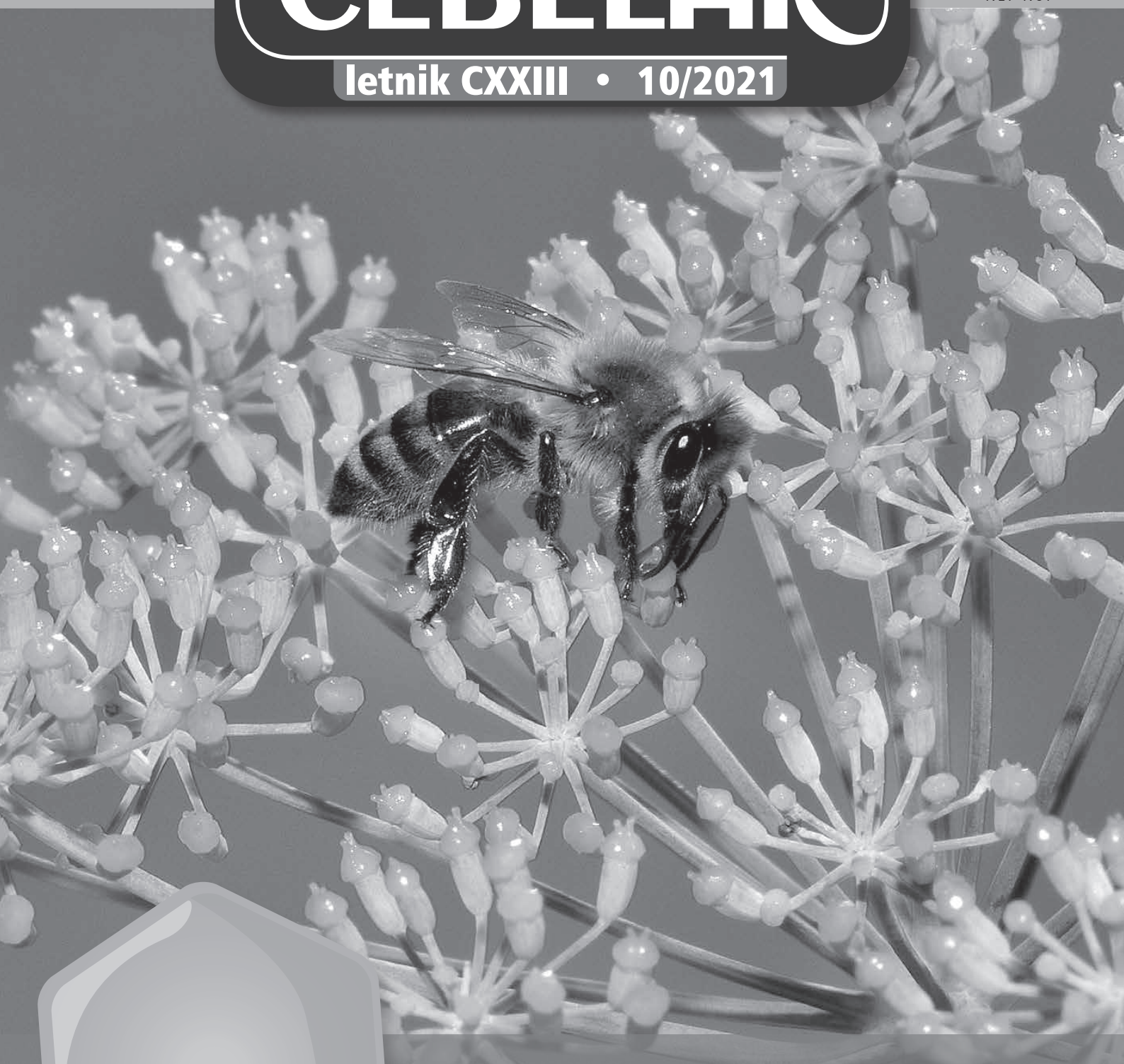

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 10/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Štore
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vrankso, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Branko	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Salovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: 02/534 82 18, 031/622 730.

Monika Kozar, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si in Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnovljaska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Oktobrska ponudba – AKCIJA

Oktobra imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Dežnik: 8,80 EUR
–10 % = 7,90 EUR

Otroški predpasnik: 11,00 EUR
–10 % = 10,00 EUR

Vetrovka M/Ž: 66,00 EUR
–10 % = 59,40 EUR

Monografija o
organiziranem slovenskem
čebelarstvu: 35,00 EUR
–10 % = 31,50 EUR

Knjižica Zdravnik svetuje:
0,60 EUR
–15 % = 0,51 EUR

BeeCare – negovalno razpršilo s propolisom

Smo v obdobju, ko je velika pozornost usmerjena v higieno rok. BeeCare je negovalno razpršilo s propolisom, ki je namenjeno čiščenju, negi in zaščiti rok. Izdelek vsebuje izvleček propolisa, ki ima širok spekter delovanja. Cena za 150 ml negovalnega razpršila znaša 6,80 EUR z DDV za člane ČZS (7,30 EUR z DDV za nečlane). Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e naslov: ines.zunic@czs.si.

Tajništvo ČZS

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,

- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

%

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Seminar o pridelavi in predelavi voska

ČZS, JSSČ, razpisuje seminar Pridelava in predelava voska. Na seminarju bomo spoznali vosek, se

naučili, kako pridobivati vosek, spoznali načine topljenja voščin, predstavili bomo uporabo voska in se naučili, kako pridelati neoporečen vosek. **Seminar bo potekal v sredo, 6. oktobra 2021, ob 17. uri v Selu pri Otovcu v Čebelarstem**

domu ČD Črnomelj. Na seminar se lahko prijavite (potrebna je poprejšnja registracija) na povezavi: <https://forms.gle/hekkk4N54PE7P8jm7>. Ker je število udeležencev omejeno, pohitite s prijavo! Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Promotor degustator čebeljih pridelkov

Biotehniški center Naklo v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije organizira brezplačno 5durno usposabljanje **PROMOTOR DEGUSTATOR ČEBELJIH PRIDELKOV** v okviru projekta Munera 3. Nadgrajeno znanje o čebeljih pridelkih, njihovih lastnostih in številnih možnostih

uporabe ter dodatna znanja s področja zakonodaje, poslovnega komuniciranja in retorike vam bodo omogočila bolj suveren nastop na trgu in posledično uspešnejšo prodajo vaših izdelkov. Pogoj za udeležbo je, da ste zaposleni oz. samozaposleni. **Termin: 5. oktober 2021–16. november 2021.** V primeru večjega povpraševanja bo razpisan še en termin v novembru in decembru 2021. **Več informacij in**

prijave: Biotehniški center Naklo, www.bc-naklo.si, 04/277 21 20, 041/499 934, tina.kosir@bc-naklo.si. Biotehniški center Naklo

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Vpis v tečaj apiterapije

Tudi v obdobju 2021/2022 bomo v okviru Čebelarstvo zveze društev Maribor v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije izvajali usposabljanje za apiterapevte.

Celotno usposabljanje poteka v terminu od meseca novembra 2021 do meseca septembra 2022. Za dodatne informacije smo vam na voljo na elektronskem naslovu: tajnistvo@czdm.si ali zveza@czdm.si, <https://czdm.si/apiterapija->

usposabljanje-za-apiterapevte/. V času uradnih ur pa tudi na telefonski številki: 070/492 190, ob ponedeljkih med 16. in 18. uro popoldan in ob četrtek med 10. in 12. uro dopoldan.

ČZD Maribor

Urniki svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v oktobru

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
19. okt.	16.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, Rejski program in osnovna odbira	Franc Kobe	Pri čebelnjaku g. Kobeta, Dolž, Lipnica	g. Kobe, 041/940 606
22. okt.	16.00	Kakovostne sheme medu, Izpolnjevanje obrazcev po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Franc Kobe	Pri čebelnjaku g. Kobeta, Dolž, Lipnica	g. Kobe, 041/940 606

Urniki usposabljanj v oktobru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Udeležba na dogodku bo možna za osebe, ki izpolnjujejo pogoj PCT oz. pogoje tedaj veljavnega odloka o začasni omejitvi zbiranja. Pridržujemo si pravico, da urnik naknadno spremenimo oz. usposabljanja nadomestimo s spletnimi predavanji. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

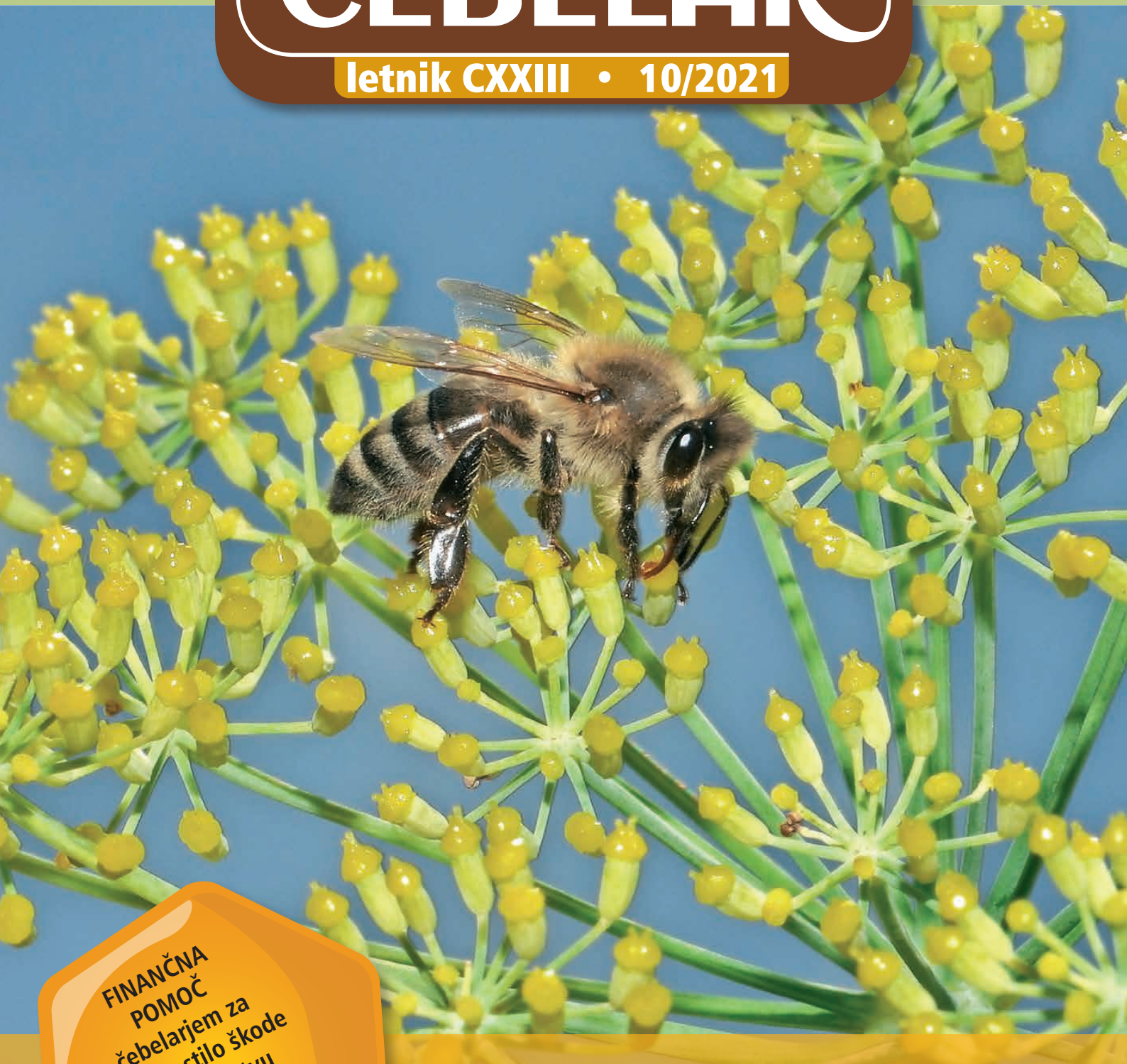
Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Prijava
7. okt.	10.00	Zakonodaja s področja prodaje čebeljih pridelkov	Tina Žerovnik	Spletna aplikacija Zoom	tina.zerovnik@czs.si , 040/436 513
7. okt.	16.00	Predstavitve pašne sezone 2021 z razpravo	Aleš Bozovičar	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Bozovičar, 041/644 217
7. okt.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Čebelarški dom	g. Babnik, 031/790 827
13. okt.	17.00	Zimsko zatiranje varoj	dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med.	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Žvokelj, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si
20. okt.	17.00	Trženje čebeljih pridelkov	Tina Žerovnik	zgornji prostori Gostinskega centra Briški, Trg zbora odposlancev 56, Kočevje	g. Majerle, 041/415 314, jure.majerle@siol.net
21. okt.	17.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Kulturno in upravno središče Sv. Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič, 031/524 792
27. okt.	17.00	Strokovna razprava pridelava čebeljega strupa	Simon Golob	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Golob, 030/604 015

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 10/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

FINANČNA
POMOČ
čebelarjem za
nadomestilo škode
v čebelarstvu
v letu 2021

- Dobrodelni Glavarjev pohod zbral več kot 11.600,00 EUR za čebelarje paraplegike
- Bršljan – naša priložnost ali naša poguba?
- Delovanje plemenilne postaje v Lučki Beli v letošnji sezoni

Terarossa®

Vidral d.o.o.
Pristaniška ulica 8
6000 Koper
vidral@ritosa.com
www.vidral.si

**ŠIROK
IZBOR
POKROVČKOV
ZA MED
Z RAZLIČNIMI
MOTIVI**

POKROVI
T W I S T O F F

ApiHerb

Krmni dodatek na osnovi rastlinskih izvlečkov, eteričnih olj in vitaminov B

DVOJNO DELOVANJE:
Učinkovito zmanjševanje števila spor noseme
Pozitiven učinek na rast kolonij

OBDOBJE UPORABE:
POMLAD (februar/marec)
JESEN (avgust/september)
Pri temperaturah nad 10°C

PREDNOSTI:
100% študije s pozitivnimi rezultati proti noseči
Več kot 25% povečanje populacije čebel
Več kot 20 držav, kjer se uporablja

Api-Bioxal

Samozavest dobrega fretiranja

KONTROLIRANA RAVEN HFM-ja IN TEŽKIH KOVIN
ZAGOTOVLJENA KAKOVOST
za čebele, čebelje izdelke in potrošnika
OPTIMALNA KONCENTRACIJA
za maksimalno učinkovitost (>96%) in odlično toleranco
OBDOBJE TESTIRANJA
ZIMA (malo ali nič zaroda)
POMLAD (rojjenje)
POLETJE (blokirano leženje jajčec)

Na voljo pri vašem veterinarju.

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

ALVEIS
Alveis by Chemiade Ltd sp.

Datum priprave: JANUAR 2019

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodila! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali farmacevtom.

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00-12.00 in 15.00-17.00,
pet.: 9.00-15.00
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

**NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1kg ALI 2,5kg**

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

**IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.
OGLEDITE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.**

**OJAČANA RAZSTOJŠČA,
RAZSTOJŠČA 11 + 3,
JAHAJČI ZA SATNIKE**

SATNICE

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Eden od pomembnih delov občine Ivančna Gorica je starodavna Višnja Gora, ki je že pred več kot 540 leti pridobila mestne pravice. To priča o njeni pomembni zgodovinski vlogi. Pisatelj Josip Jurčič, katerega vseslovensko leto praznujemo letos, jo je popisal v *Kozlovski sodbi v Višnji Gori*, od časov turških vpadov naprej pa je njen simbol polž, ki je Višnjane v dobrem in slabem spremljal vse do današnjih časov. Od prvega svetovnega dne čebel dalje pa se mu je pridružila kranjska sivka. V gradu Podsmreka pri Višnji Gori je namreč delovala ena najpomembnejših slovenskih čebelarskih družin Rothschild, ki je prva popisala kranjsko čebelo, ustanovila Kranjski trgovski čebeljak, poskrbela za njeno priznanje, in še bi lahko našteval. Prof. dr. Andrej Šalehar je v knjigi *Kranjska čebela in čebelarji družine Rothschild* vse to podrobno opisal. Povsem upravičeno lahko trdimo, da je Višnja Gora »rojstni kraj« kranjske čebele sivke. Na to smo upravičeno ponosni in se čutimo dolžni širši čebelarski in drugi javnosti predstaviti pomen kranjske čebele sivke za preživetje človeka in ohranitev življenjskega okolja.

Iz teh razlogov smo v stavbi nekdanje osnovne šole v starem mestnem jedru Višnje Gore pripravili projekt Hiša kranjska čebela – središče inovativnih tehnologij APILAB. Z njim želimo oživiti edinstveno čebelarsko zgodbo družine Rothschild, ki je kranjsko sivko pred več kot 150 leti ponesla v svet. Svojo zgodbo bodo na edinstven način s pomočjo sodobnih naprav in pristopov predstavili kar člani družine sami. Filip, Emil in Antonija bodo vsem domačim in tujim obiskovalcem pripovedovali o takratnem čebelarjenju, o zanimivih podrobnostih o kranjski čebeli ter opozarjali, kako pomemben vpliv ima čebela na okolje in človeka.

Hiša kranjska čebela bo tako pod eno streho združevala čebelje, človeške in čebelarske družine. Poleg že naštetega bo v hiši mogoče obiskati tudi Center inovativnih tehnologij ApiLab, ki je namenjen dvigu kompetenc čebelarjev ter malih in srednje velikih podjetij, se seznaniti z aktualnimi turističnimi informacijami, posedeti in se

pogostiti v kavarni/medarni ter prespati v inovativnih bivalnih enotah v obliki satja.

Podrobneje bo ponudba Hiše kranjska čebela predstavljena ob odprtju, ki bo v drugi polovici oktobra 2021. Projekt je bil od ideje do izvedbe zelo zahtevno strokovno delo za našo občinsko upravo, številne izvajalce ter Zavod Prijetno domače, ki bo z objektom upravljal. Tega dela pa gotovo ne bi zmogli brez nesebične pomoči strokovnih sodelavcev Čebelarske zveze Slovenije in njenega predsednika Boštjana Noča ter brez izjemne podpore domačih čebelarjev iz čebelarskih društev Stična in Krka-Zagradec. Vsem najlepša hvala. Zahvala pa velja tudi Vladi RS, ki je projekt podprla z evropskimi in državnimi sredstvi. Verjamem, da smo skupaj pripravili projekt, ki nam bo vsem v ponos.

Hiša kranjska čebela je namenjena turističnim obiskovalcem, čebelarski javnosti in lokalnim prebivalcem, ki si želijo skozi različne dejavnosti spoznavati ter doživeti čebelji svet. S pripravo projekta že začnemo spletati nova sodelovanja, želimo razvijati proizvode za in s čebelarji ter se povezovati. Zato vas tokrat želim povabiti v Hišo kranjska čebela. Kot partnerje ali pa kot obiskovalce. Veseli bomo prav vsakega izmed vas in po najboljših močeh se bomo trudili, da bomo, po zgledu čebel, skupaj lep zgled sodelovanja in povezovanja.

Dobrodošli!

Dušan Strnad, župan Občine Ivančna Gorica

Hiša kranjska čebela

KAZALO

UVODNIK

Dušan Strnad 269

OBVESTILA ČZS 271

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

dr. Peter Kozmus: Delovanje plemenilne postaje v Lučki Beli v letošnji sezoni 272

Marija Sivec: Bršljan – naša priložnost ali naša poguba? 275

Vlado Auguštin: Zakaj in kako naj začnem zbirati lastni vosek

in na kaj paziti pri nakupu satnice? 277

Tina Žerovnik: Izdelki iz čebeljih pridelkov – priložnost za izboljšanje

poslovanja 279

Nataša Klemenčič Štrukelj, dr. Andreja Kandolf Borovšak in dr. Nataša Lilek:

Kaj pravi aktualna zakonodaja o prodaji čebeljih pridelkov

in čebeljih izdelkov (II. del) 281

dr. Andreja Kandolf Borovšak: Področje apiterapije je urejeno

s poklicno kvalifikacijo in dopolnilno dejavnostjo 284

GLAVARJEVO LETO

Mirko Pavlin: Dediščina Petra Pavla Glavarja na Lanšprežu in njena

ohranitev z obnovo kapele 285

DELO ČEBELARJA

Franco Dolgan: Čebelarjeva opravila v oktobru 290

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 292

OBVESTILA ČZS 293

OGLASI 301

V SPOMIN 304

INDEX

EDITORIAL

Dušan Strnad 269

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 271

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Peter Kozmus, DSc: Operation of the breeding station

in Lučka Bela this season 272

Marija Sivec: Ivy – our opportunity or our doom? 275

Vlado Auguštin: Why and how should I start collecting my own

wax and what to watch out for when buying comb foundation? 277

Tina Žerovnik: Bee products – an opportunity to improve business 279

Nataša Klemenčič Štrukelj, Andreja Kandolf Borovšak, DSc

and Nataša Lilek, DSc: What does the current legislation on the sale

of hive products say? (part II) 281

Andreja Kandolf Borovšak, DSc: The field of apitherapy is regulated

by occupational qualification and supplementary activity 284

GLAVAR'S YEAR

Mirko Pavlin: The heritage of Peter Pavle Glavar in Lanšprež

and its preservation through the restoration of the chapel 285

BEEKEEPER'S WORK

Franco Dolgan: Beekeeper's tasks in October 290

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 292

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 293

ADS 301

IN MEMORIAM 304

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997,

peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217,

ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomasz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si,

www.czs.si/slovenskicebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729,

ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori,

Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelarskim

terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki

brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne

knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 €

(notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 €

(notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina

strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €,

tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov

2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4– do 6-kratno objavo reklamnega

oglasa je 10 %, za 7– do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani

ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja

beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki

vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene

so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski

čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na

papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900.

Tiskano: 24. 9. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne

službe v čebelarstvu.

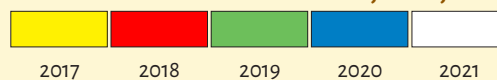
Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu navadnega rebrinca (*Pastinaca sativa*).

Srebrno priznanje na mednarodnem natečaju čebelarske fotografije Čebelarske

zveze Slovenije 2021. Foto: Hans Bahmer, Nemčija. Glavarjevo leto ob 300-letnici

rojstva.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik:

01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854,

ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009,

zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro):

01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00,

četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru):

ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00

in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijske gozdarskega zavoda

Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

FINANČNA POMOČ čebelarjem za nadomestilo škode v čebelarstvu v letu 2021

Spoštovani čebelarji, obveščamo vas, da je bil v času oddaje tega prispevka v pripravi Odlok o finančni pomoči za nadomestilo škode v čebelarstvu v letu 2021, ki ga mora sprejeti Vlada Republike Slovenije. **Predvideva se, da bo po objavi odloka v Uradnem listu RS čas za oddajo vlog za finančno pomoč zelo kratek!** Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, se trudi, da bi iz uradnih evidenc pridobila podatke o čebelarjih, ki so upravičeni do sredstev iz naslova finančne pomoči za nadomestilo škode. Če bo te podatke prejela, bo

upravičencem poslala spremni dopis z obrazcem, ki ga bo moral vlagatelj izpolniti in **do roka poslati na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja**. Obveščamo vas, da mora imeti vlagatelj na svoje ime odprt TRR.

Informacije o sprejemu odloka in drugem bodo objavljene na spletnih straneh Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS in Čebelarske zveze Slovenije, zato vam priporočamo, da jih spremljate, saj bo čas za oddajo vlog zelo kratek.

Javna svetovalna služba v čebelarstvu

Regijski posveti v letu 2021

Datumi in kraji letošnjih regijskih posvetov:

- 1. podravska ČD – ZČD Ptuj** – sredo, **3. novembra** 2021, Sindikalna stavba, Čučkova 1, Ptuj;
- 2. primorska ČD** – četrtek, **4. novembra** 2021, KS Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan;
- 3. podravska ČD (ČZD Maribor)** – ponedeljek, **8. novembra** 2021, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče;
- 4. dolenska in belokranjska ČD** – sredo, **10. novembra** 2021, Grm Novo mesto – Center biotehnike in turizma, Sevnica 13, Novo mesto;
- 5. celjska ČD** – četrtek, **11. novembra** 2021, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti, Ljubljanska cesta 97, 3000 Celje;
- 6. pomurska ČD** – ponedeljek, **15. novembra** 2021, Prostori društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Noršinska ulica 14, Murska Sobota;

- 7. ČD notranjskega in obalno-kraškega območja** – sredo, **17. novembra** 2021, dvorana Knjižnice Bena Zupančiča, Trg padlih borcev 5, Postojna;
- 8. ljubljanska in zasavska ČD** – četrtek, **18. novembra** 2021, Čebelarski center Slovenije, Brdo 8, Lukovica;
- 9. koroška ČD** – ponedeljek, **22. novembra** 2021, Gostišče Rifel, Trg 2, Prevalje;
- 10. gorenjska ČD** – sredo, **24. novembra** 2021, Čebelarski center Gorenjske (ČRIC), Rožna dolina 50a, Lesce;
- 11. posavska ČD** – četrtek, **25. novembra** 2021, Stavba KS Leskovec, Ulica 11. novembra 24, Leskovec pri Krškem.

Prosimo vas, da vsa odprta vprašanja/pobude, ki bi jih želeli obravnavati na regijskem posvetu, pošljete tri dni pred predvidenim regijskim posvetom na e-naslov: barbara.dimc@czs.si, da se bomo lahko do njih opredelili in se na njih pripravili.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Dnevi čebelarstva v nakupovalnih centrih Kranj in Kamnik

V mesecu oktobru si bodo obiskovalci v nakupovalnih centrih Qlandia Kranj in Kamnik lahko

ogledali razstavi na temo čebelarstva v slovenski kulturni dediščini in rabe čebeljih pridelkov. Prav tako pa bosta v nakupovalnih centrih potekala dneva čebelarstva, na katerih bodo lahko obiskovalci podrobneje spoznali slovensko čebelarstvo, si ogledali ponudbo okoliških

čebelarjev in uživali v medeni kulinariki. Dneva čebelarstva bosta potekala 9. oktobra v Nakupovalnem centru Qlandia Kranj in 16. oktobra v Nakupovalnem centru Qlandia Kamnik. Več informacij o dogodkih bo na voljo na spletni strani ČZS.

Tina Žerovnik, svetovalka JSSČ

Delovanje plemenilne postaje v Lučki Beli v letošnji sezoni

dr. Peter Kozmus

peter.kozmus@czs.si

strokovni vodja RP

V letošnji sezoni je plemenilna postaja (PP) v Lučki Beli delovala s polnim zagonom. Oskrbnik PP je bil vzrejevalec Tomaž Lesnjak, pri njegovem delu pa so mu pomagali tudi člani ČD Luče in Čebelarke zveze SAŠA. PP so za opraševanje matic poleg Tomaža uporabljali tudi drugi vzrejevalci matic (Venčeslav Lešek, Marko Hrastelj, Bojan Donko, Janez Dremelj, Viktor Gaber, Matija Koštomaj, Janko Bukovšek in KIS). Pri vseh teh vzrejevalcih je bilo mogoče letos nabaviti poleg gospodarskih matic tudi rodovniške.

PP v Lučki Beli je bila vzpostavljena v ozki nenaseljeni dolini, ki se razteza v smer sever, iz doline Podvoljčjek. Vzpostavljena je bila v letu 2015, pobudniki za vzpostavitev pa so bili čebelarji ČD Luče in ČZ Saša. Pri vzpostavitvi so poleg čebelarjev ČD Luče sodelovali tudi

Premični čebelnjak s trotovskimi družinami na PP Lučka Bela

čebelarji ČZ Saša, finančno podporo za postavitve pa sta zagotavljala predvsem ČD Luče in Občina Luče.

Prvi oskrbnik PP je bil čebelar Anton Kumer, ki je oskrbovanje v letu 2020 predal vzrejevalcu Tomažu Lesnjaku. Ta skrbi za nemoteno delovanje PP, vodenje evidenc in načrtovanje prihodnjega delovanja. Za urejenost postaje že vsa leta skrbi tajnik ČD Luče Zdravko Golob, v skladu z dogovorom s oskrbnikom. Poleg redne košnje skrbi tudi za vzdrževanje žične ograje in delovanje električnega pastirja, ki divjadi preprečuje približevanje plemenilčkom.

Plemenilna postaja je zasnovana tako, da je v zgornjem delu doline urejen prostor za namestitve plemenilčkov z mladimi maticami, približno 1 km zračne linije nižje v dolini pa je postavljen premični čebelnjak, v katerem je nameščenih deset odbranih trotovskih družin iz selekcionirane linije čebel, ki jih je na podlagi rezultatov progenega testiranja izbral Kmetijski inštitut Slovenije. V letošnji sezoni je bila za trotovsko linijo izbrana linija vzrejevalca Jožeta Andrejčiča, ki se je v preteklem letu izkazal za najboljšega vzrejevalca glede na izračun skupnega selekcijskega indeksa.

Oskrbnik PP trotovske družine med čebelarsko sezono optimalno oskrbuje, da imajo družine vseskozi na voljo dovolj hrane, da ima matica dovolj prostora za zaleganje trotov in da je posledično v dolini vseskozi prisot-

Trotovske družine morajo biti celo čebelarsko sezono najboljše oskrbovane, da iz njih izletava dovolj veliko število trotov.

Foto: dr. Peter Kozmus

Foto: dr. Peter Kozmus

nih potrebno število trotov (več kot 10.000) za uspešno prašenje mladih matic.

Celotna dolina je dolga približno 5 km in nima naseljenih drugih čebeljih družin, zato lahko z veliko gotovostjo trdimo, da se mlade matice prašijo s troti iz odbranih družin. **Rodovniške matice so tako vzrejene iz odbranih selekcioniranih linij čebel (matičarjev) in oprasene, s selekcijskega vidika, z najboljšimi troti. Zaradi tega predstavljajo rodovniške matice najboljši selekcijski material, ki ga premore Slovenija.**

Sistem plemenjenja matic je postavljen tako, da se vsak od vzrejevalcev osebno dogovori z oskrbnikom PP glede datuma dovoza plemenilčkov in kasnejšega odvoza. Po dovozu plemenilčkov in namestitvi na PP oskrbnik plemenilčkov ne odpira. Pred njihovim odvozom pa vzrejevalec ob navzočnosti oskrbnika pregleda uspešnost oprasitve vsake matice v plemenilčku. Za oprasene matice oskrbnik pripravi potrdilo o oprasenosti matic na PP in ugotovljeno stanje zapiše v svojo evidenco.

Za trženje rodovniških matic skrbijo vzrejevalci po svojih tržnih kanalih. Letos je bilo povpraševanja po teh maticah več kot ponudbe, zato predlagam, da se čebelarji za nakup teh matic v naslednji sezoni z vzrejevalci pravočasno dogovorite (najkasneje v mesecu maju).

Na ČZS si bomo prizadevali, da bomo v naslednjem letu vzpostavili še eno PP, da bo na trgu še več rodov-

Oskrbnik PP, vzrejevalec Tomaž Lesnjak, Lesnjak in podpredsednik SS PRO Marjan Moravec na plemenilni postaji Lučka Bela

Foto: dr. Peter Kozmus

niških matic, ki jih za zdaj cenijo predvsem tuji čebelarji, vse bolj pa tudi slovenski. Poleg tega boste imeli čebelarji naslednjo sezono ponovno možnost, da na PP peljete svoje matice na oprasitev in si na ta način zagotovite boljše matice. S tem boste postaji izkazali podporo in priznanje ter ji omogočili boljše delovanje. ◆

Plemenilna postaja Lučka Bela je odprtega tipa za vse zainteresirane

Tomaž Lesnjak, vodja plemenilne postaje Lučka Bela

tom.lesnjak@gmail.com, 031/340 875

Plemenilna postaja Lučka Bela je že ob vzpostavitvi bila zamišljena kot plemenilna postaja odprtega tipa. To pomeni, da lahko nanjo pripelje svoje matice vsak zainteresirani čebelar, seveda ob upoštevanju pravil, ki so določena za plemenilno postajo.

V začetnem času so se na plemenilni postaji plemenile matice predvsem Antona Kumra in nekaterih čebelarjev z območja ČZ SAŠA, preizkusila pa sta jo tudi vzrejevalca Matija Koštomaj in Miha Novak. Po pravici povedano je v tem času plemenilna postaja delovala na nizkih oboratih, brez pomoči Občine Luče pa bi bilo delovanje obsojeno na propad. Podobna usoda je doletela tudi druge plemenilne postaje v Sloveniji.

V letu 2020 smo na pobudo ČZS začeli pogovore o oživitvi delovanja plemenilnih postaj. S strani države je obljubljeno financiranje njihovega delovanja. Trenutno deluje, na nacionalni ravni, samo naša v Lučki Beli, dejavnosti pa tečejo v smeri, da bi v prihodnosti postavili še tri.

Foto: Tomaž Lesnjak

K sodelovanju so bili povabljeni vzrejevalci matic. S strani KISA je bila za leto 2021 za plemenilno postajo Lučka Bela za trotarje določena linija matic vzrejevalca Jožefa Andrejčca. Povabilu za koriščenje uslug plemenilne postaje se je v letu 2021 odzvalo devet vzrejevalcev. Na plemenilno postajo je bilo pripeljanih 359 matic, od katerih se jih je uspešno oprasilo 266. Plemenilno postajo so uporabljali tudi štirje čebelarji, ki so oprasili 57 matic.

Uspešno se je oprášilo več kot 70 % vseh pripeljanih matic.

Lahko rečemo, da je leto 2021 za plemenilno postajo Lučka Bela prelomno leto. Uresničil se je naš zadani cilj ob ustanovitvi, da lahko nanjo pripeljejo svoje neoprašene matice vsi zainteresirani registrirani vzrejevalci in čebe-

larji, ki želijo zagotoviti čiste linije kranjske sivke za nadaljnjo vzrejo. Storjen je bil prvi korak v smer, kjer smo v preteklosti že bili. Kaj bo v prihodnosti, trenutno ne vemo, mislim pa, da smo na pravi poti in ob strokovnem delu PRO in KISA lahko s trdim delom in novimi spoznanji dosežemo zastavljene cilje za ohranjanje čiste kranjske sivke.

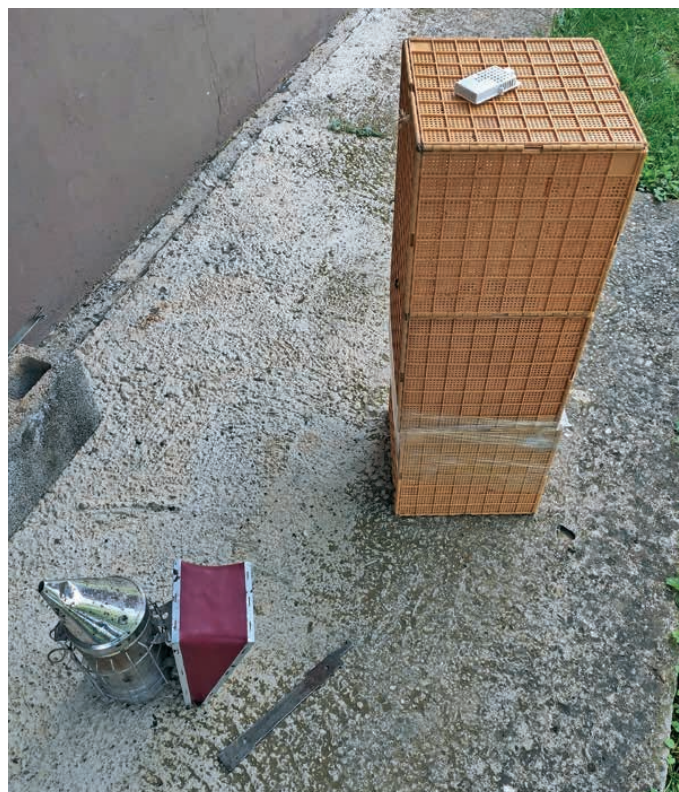
Zadovoljen s kakovostjo rodovniških matic

V letu 2021 sem bil eden izmed uporabnikov plemenilne postaje v Lučah. ČZ SAŠA je letošnjo vzrejo na plemenilni postaji Lučka Bela zastavila zelo profesionalno, dejavnosti so bile načrtovane pravočasno in izvedene skladno z načrtom. Kmetijski inštitut Slovenije je naredil izbor družin, ki so se uporabljale kot vir trotoev med sezono. Sodelujoči vzrejevalci smo dobili zelo jasna navodila, kako ravnati med sezono.

Ker je bila to za marsikoga izmed nas prva izkušnja, smo najprej izvedli terenski ogled plemenilne postaje 28. aprila 2021. Ob tem smo pregledali dostopno pot, zaščitne ukrepe pred medvedom in možnosti namesititve. Okvirno smo napovedali tudi število plemenilčkov zaradi zasedenosti postaje.

Zaradi lažje organizacije in deljenja logističnih stroškov sem se povezal s Slavkom Leškom, s katerim sva vse tri nadaljnje obiske plemenilne postaje opravila skupaj. Priprava plemenilčkov za rodovniško plemenilno postajo je zahtevnejša kot za domačo vzrejo, saj svojih trotoev ne smeš imeti zraven, zato je nabrane čebele treba »presejati« z maticno rešetko, ločiti od trotoev. Plemenilčki se polnijo s preverjeno neoprašeno matico in presejanimi čebelami v času, ko troti ne letajo prosto naokoli, ali pa v zaprtem prostoru. Plemenilčki gredo klasično v klet »na hladno«, nato pa se v dogovorjenem terminu peljejo na plemenilno postajo. Zame je vsak obisk plemenilne postaje pomenil dobrih 150 km v eno stran in dvakrat po 2,5 ure vožnje. To pomeni, da en obisk z opravili, ki jih vzrejevalec tam izvede ob vsakem obisku (1. obisk: namestitev plemenilčkov in papirologija; 2. obisk: pobiranje matic, papirologija, vstavljanje maticnikov, krmljenje; 3. obisk: pobiranje matic in pakiranje plemenilčkov), **vzame pol dneva.** Poleg odbranih trotoev, ki sodijo med najboljše v Sloveniji, je ravno ta porabljeni čas eden glavnih razlogov **večje cene rodovniških matic.** Zaradi slabe medene letine smo si letos ta čas lahko vzeli, v primeru večje gneče pa bi kar razmislil, ali iti na plemenilno postajo ali ne.

S kakovostjo rodovniških matic sem zadovoljen, nekaj sem jih prodal, nekaj pa jih prezimujem sam in bodo na voljo še spomladi 2022 ali testirane spomladi 2023. Cena pa vložku primerna: pod 40 EUR za eno matico je vzreje-

Oprema za presejanje čebel

valec v minusu, če je ta prodana takoj. Če je še prezimljena ali testirana, pa ima ceno več kot 100 EUR.

Zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti moramo k uporabi plemenilnih postaj pristopiti premišljeno, še posebej pri maticah, ki jih obdržimo v Sloveniji. Kot ena izmed izvornih dežel kranjske sivke smo po mojem mnenju dolžni ponujati tudi kategorijo rodovniških čebeljih matic ustrezne kakovosti. Upam, da bo s skupnimi naporii delovala še kakšna druga plemenilna postaja. Vsak posamezni čebelar se mora zavedati, da je vsaka delujoča plemenilna postaja rezultat piramide selekcijskega dela.

Na koncu svojega prispevka bi se rad osebno zahvalil vsem sodelujočim, še posebej pa bi izpostavil Tomaža Lesnjaka in Marjana Moravca, ki sta s svojo požrtvovalnostjo poskrbela, da so bili rezultati dobri. Hvala tudi Slavku Lešku za deljenje stroškov in zanimive debate med potjo.

Mag. Marko Hrastelj, vzrejevalec

Foto: mag. Marko Hrastelj

Moje izkušnje s plemenilno postajo v letošnji sezoni

Na sestankih, ki smo jih imeli vzrejevalci matic, smo se večkrat pogovarjali tudi o plemenilnih postajah. Letos sta nas Kmetijski Inštitut in ČZS spodbudila, da bi tudi sami pripeljali nekaj svojih plemenilnikov na plemenilno postajo Lučka Bela.

Moje matice so se plemenile dvakrat, konec julija in začetek avgusta. Oprašitev je bila 70 %. Odločil sem se, da prvič pripeljem linije enega matičarja in drugič drugega. Polovico vseh teh matic sem dal v panje, kjer jih bom naslednje leto spremljal in testiral, polovico pa sem jih prodal kupcem. Pričakujem, da bodo nekatere od matic, ki so se plemenile v Lučki Beli, primerne za vzrejni material za vzrejo matičnjakov in posledično vzrejo gospodarskih matic. Vzrejnih matic ne potrebujem številčno veliko, tiste, ki pa so, morajo biti kakovostne.

Zakaj sem se odločil, da peljem svoje plemenilnike v Lučko Belo? To je odlična priložnost, saj se na plemenišču

matice prašijo z izbranimi trotovskimi linijami. Dobrih plemenskih matic ni nikoli preveč. Čebelarji upravičeno pričakujejo, da bo matica, ki jo bodo kupili pri vzrejevalcu, dala dobre oziroma zelo dobre rezultate. Kot vzrejevalec lahko poleg tehnologije vzreje vplivam tudi na izbiro matičarja, kar pa je dolgoletni oziroma celo večni proces. Za vsak termin prihoda sem se uskladi s skrbnikom plemenilne postaje Tomažem Lesnjakom, ki mi je razkazal plemenišče. Postaja je lepo urejena, prostor za plemenilnike je varovan in zaščiten pred medvedi. Pri prevzemu plemenilnikov sva z njim preverila uspeh oprašitve. Za vsako oprašeno matico sem prejel kartonček s poreklom trotovske linije. Ta mi služi kot dokazilo, da se je matica prašila na plemenilni postaji Lučka Bela. Želim si, da bi vzpostavljeni model plemenitve nudil dolgoročno podporo vzreji kakovostnih čebeljih matic v Sloveniji.

Janko Bukovšek, vzrejevalec

Bršljan – naša priložnost ali naša poguba?

Marija Sivec

cebelarstvo.lucka@gmail.com

Naše podeželje se zarašča. Izginjajo košenice, položni travniki, ponekod se z drevjem in grmovjem zaraščajo že tudi ravninski travniki. Kmetov je čedalje manj, zanje je dobre, obdelovalne zemlje dovolj, vsa druga zemlja pa je prepuščena sama sebi. Lastniki posameznih zemljišč pogosto sploh ne vedo, kje imajo svoje parcele, še posebej, ko gre za gozd. Nekateri morda, če potrebujejo drva, podrejo kako drevo, tu se pa tudi konča. Da pa bi ga negovali?

Posledica tega je, da se v takih gozdovih močno razrašča bršljan. Nekateri čebelarji so nad tem navdušeni, jaz pa pač ne.

Bršljan je ovijalka, plazi se po drevesu, in ko zraste do drevesne krošnje, med vejami naredi svojo lastno krošnjo. Včasih kmetje niso pustili, da bršljan rase po drevesu, trgali so že mlade poganjke, ker je veljalo, da bršljan drevo uduši in bo propadlo, preden doseže pričakovano debelino in starost. Danes mladi gozdarji opravičujejo prisotnost bršljana s tem, da je koristen, ker njegovo seme lahko pozimi jedo ptice. Pa naj razume, kdor more.

V večjem delu Slovenije je bršljana malo, ali pa vsaj ne med (še) dovolj, da bi čebelarjem delal resne težave, razen ponekod na Primorskem. Bršljan cveti septembra, prve donose nam tehtnica pokaže okrog 5. septembra. Če je lepo vreme, cveti zelo dolgo, tudi še prve dni oktobra, in če ga je dovolj, so tudi donosi taki, da bi se (neizkušenemu) čebelarju smejalo. Kak dan je lahko tudi po 2, 3 kg ali pa še več.

Bršljan, ko med, s sabo prinese kup težav. Ena prvih je ta, da cveti septembra, ko se narava in naše čebele že pripravljajo na zimo, druga pa je, da **bršljanov med kristalizira** že v satju. Tudi ko ga je malo, le nekaj kilogramov na panj, je to lahko težava. Jeseni čebele vse, kar najdejo v naravi (ali v pitalniku), nosijo čim bližje gnezda, v venec ob zalegi, ki je v obliki luninega krajca. To lahko pomeni, da ko pride ohladitev in se čebele stisnejo v gručo, bo ta, sedaj kristalizirani med (ki ga čebele ne morejo jesti, ker je »beton«) preprečil, da bi čebele prišle do višje ležečega kakovostnega medu. Vemo, da se čebele v zimskem času pomikajo navzgor po milimetrih, in če je mraz, je zanje že 2 cm debel »lunin krajec« nepremostljiva ovira in lahko od lakote odmrejo.

V krajih, kjer med bršljan, je težava tudi višina sata. Jeseni je zalege nekaj manj, nad zalego so pa različno visoki venci medu.

Čebele medicene ne bodo nosile nad vence, temveč pod njih. Visoki sati (DB) imajo na sredini tudi pet in več centimetrov visoke vence zimskih zalog, čez to višino pa čebele ne bodo šle. Veliko bolje se obnesejo nižji sati, vendar

morajo ti panji imeti celo poletje še medišče z zimskimi zalogami. Tako bo matica na plodiščnih satih pozno poleti zalegala visoko pod zgornje letvice satov, čebele pa bodo hrano raje nosile v medišče.

Naslednja težava je, da med zadnjo, lipovo pašo in bršljanom mine mesec in pol, ko nič ne medi. Čebele v tem času (vsaj v naših krajih Ročinj, Kanal je tako) pojedjo že znaten delež medenih zalog, ki smo jim jih pustili v plodišču, zato jih je treba krmiti, sicer bodo oslabele. Vsako leto smo v dilemi, koliko jim dodati. Deset kilogramov, manj, več?

Tisti, ki mu v okolici medi bršljan, ne more brez čebelarke tehtnice. V spomladanskem času lahko tudi brez nje predvidevamo, kaj se bo dogajalo v naslednjih tednih, in če naredimo napako, sezona še traja, jo imamo čas popraviti.

Tu pa je jesen, časa za popravilo ni in napake se maščujejo s smrtjo čebeljih družin.

Če je medenje bršljana slabo, do 1 kg na dan, jih lahko (pravzaprav jih **moramo**) krmito z enako količino sladkorne raztopine, kot je donos v naravi. Čebele v panju sladkor in medicino zmešajo, hrana ne kristalizira in – to je to.

Če so pa donosi večji, 2, 3 kg na panj, ali celo več, pa krmljenje med medenjem sploh ne pride v poštev. Tak med bo treba iztočiti, čim prej.

Bršljan, kolikor izkušenj imam z njim v zadnjih 13 letih (ni medil čisto vsako leto), že v satju kristalizira. Ne glede na to, koliko je medilo, ali kakšne so bile temperature, se kristalizacija pojavlja, najprej po malem, zadnje dni septembra pa hitro in močno. Zato potrebujemo rezervno satje.

Nekoč so nas učili, da je **med zrel v štirih dneh**, v tem času ga čebele dovolj zgostijo in ni težav s preveč vode. Res je. Pri bršljanu se tega držim in nimam težav. To pomeni, da ob dobrem medenju, če je nuja, lahko točim med na štiri dni.

Na območju medenja bršljana imamo dve vrsti panjev, DB ($v = 30$ cm) in DN ($v = 22$ cm). Zadnja leta prakticiramo tako, da avgusta čebele temeljito nakrmimo. Tako imajo DB-panji v začetku septembra nad plodiščem vsaj 5 cm visoke vence s hrano, prav tako pa tudi krajne sate.

Ko začne tehtnica kazati donose, iz DB-panja poberemo dva krajna medena sata, razmaknemo drugo satje in vmes,

nekje na tretjini, vstavimo dva prazna, z risalnimi žeblički označena sata. Pri močnem medenju ta dva sata čebele zelo hitro napolnijo z medom, ko ju poberemo ven, vstavimo dva druga, in tako delamo, dokler je paša.

Konec septembra je v teh panjih zalega običajno na štirih do šestih satih, zato ob koncu medenja poberemo vse nezaležene, vstavimo dva lepa, iztočena sata in vrnemo krajna sata z zimsko zalogo, ki jo v glavnem sestavlja sladkor. Krmimo, da si nanesejo še malo zaloge med satje. Ni nujno, da je panj poln satja, včasih zazimimo tudi na sedmih ali osmih satih.

DN-panji imajo dve nakladi, predeljeni z matično rešetko. Spodaj je gnezdo, zgoraj pa zimske zaloge. Tudi tu avgusta družine temeljito nakrmimo. Ko septembra tehtnica začne kazati donose, iz medišč poberemo polovico najtežjih satov in jih nadomestimo z (označenimi!) praznimi sati. Večino nabrane medicine čebele nanosijo v te sate, zato točimo samo te. Po koncu paše poberemo iz panjev vse označene sate, druge razmaknemo in na sredino, nad gnezdo, vrnemo sate z zimsko zalogo, ki smo jo na začetku medenja pospravili v skladišče.

Pravijo, da je previdnost mati modrosti. To je edini letni čas, ko čebelar lahko povzroči čebelji rop, čeprav je v naravi paša. Ne glede na to, da so donosi, čebele čutijo jesen, hitro se vznemirijo in stikajo. Satje mora biti za zaprtimi vrati, za mrežo ali drugače pokrito, panj mora biti hitro pregledan in čebele in satje hitro vrnjeni v panj. Na enem takem stojišču imamo 70, na drugem 50 panjev. Včasih lahko na enem stojišču obdelamo po 20, kak dan pa samo po 10 družin, potem ne gre več.

In na koncu sledi še zdravljenje. Kdaj, kako, s čim? Bo medilo, ne bo? Bomo zdravili konec julija ali bomo čakali oktober?

Pri nas na Primorskem že dolga leta delamo po istem principu, in očitno se obnese. Konec julija, po točenju, vstavimo v panje testne vložke, da vidimo, koliko pade varoj, in se na tej osnovi odločimo, ali avgusta bomo, ali ne bomo zdravili. Po navadi ne pade kaj dosti, zato na teh dveh stojiščih počakamo do oktobra, na konec medenja bršljana.

In še ukrep, brez katerega ne gre – med letom iz teh družin, z odvzemanjem čebel in zalege, naredimo vsaj še polovico toliko družin, kolikor jih je tu. Seveda jih odnesemo drugam, kjer jeseni ni bršljana. Zgodilo se nam je namreč že, da je bilo neko zimo medenje bršljana vzrok za izgubo polovice vseh tisto zimo odmrlih družin.

Verjemite mi, da sem se slabo počutila. Tistih nekaj kilogramov bršljanovega medu, ki jih družine naberejo in jih čebelar proda, ni vrednih smrti čebelje družine, še posebej, če veš, da bi se z malo več dela in predvsem več znanja temu lahko izognil. ◆

Zakaj in kako naj začnem zbirati lastni vosek in na kaj paziti pri nakupu satnic?

Vlado Auguštin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

vlado.augustin@czs.si

Vsak čebelar, ki prodaja čebelje pridelke, mora imeti vzpostavljen notranji nadzor nad pridelavo, ki ga lahko izvaja na podlagi Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu. V zadnjih letih smo čebelarji na področju kakovosti čebeljih pridelkov naredili velikanski napredek. Tako smo kozarce za kumarice zamenjali s kozarcem za Slovenski med, priskrbeli smo si posode za med iz nerjaveče pločevine, kupili smo kakovostno opremo za točilnice za med, zamenjali stare čebelje panje. Pozabili pa smo na čist in neoporečen čebelji vosek, ki je temelj kakovostne čebelarske proizvodnje.

Iz voska je zgrajeno satje, ki je sestavni del čebeljega gnezda. V njem čebele gojijo zalego, hkrati pa je satje tudi posoda za skladiščenje medicne, medu in cvetnega prahu. Ne nazadnje je to tudi prostor za bivanje in prezimovanje čebel. Satje varuje čebele pred zunanjimi vplivi, zato je tudi ključni dejavnik preživetja čebelje družine. V panju uravnava toplotni režim, saj je vosek zaradi svoje velike toplotne kapacitete nekakšen akumulator toplote. Ker v satju obstaja določena mikroklima (toplota in vlažnost), sta od njegove kakovosti v veliki meri odvisna normalen razvoj čebelje družine in kakovost medu.

Pridelava čistega in neoporečnega voska

Čist in neoporečen čebelji vosek lahko dobimo samo tako, da v prazen čebelji panj (nov ali razkužen) brez satnic naselimo roj. Vse preostalo, razen morebitnega krmljenja, prepustimo naravi. Ko je satje zgrajeno, čebeljo družino pretresemo v drug panj na ekološke satnice in odstranimo vosek, ki je brez vsakršnih ostankov. Čez nekaj let bo tako pridobljeni vosek neprecenljiv.

Najboljša strategija za izboljšanje varnost voska je brez dvoma uporaba organskih kislin, eteričnih olj in drugih alternativnih sredstev v boju proti varoam ter samostojna izdelava satnic. Da to ni nikakršna utopija, se lahko vsako leto prepričamo na dnevih čebelarstva

Kakovostne satnice iz razkuženega voska, brez ostankov zdravil

ApiSlovenija v Celju. Tu si lahko pri proizvajalcih in ponudnikih čebelarske opreme sorazmerno po ugodni ceni nabavimo preprosto napravo za izdelavo satnic. Ta naprava je tudi na seznamu čebelarske opreme, za katero lahko čebelarji uveljavljajo sofinanciranje nakupa v okviru Javnega razpisa za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme. Če smo vešči mizarških in drugih ročnih del, pa si lahko kalup za izdelavo satnic napravimo sami. Natančna navodila za izdelavo so napisana v priročniku *Pridelava in predelava voska* (Auguštin, 2010).

Ob taljenju voščin za predelavo v satnice je treba vosek tudi razkužiti. To dosežemo tako, da ga 30 minut segrevamo pri temperaturi 120 °C, pri čemer uničimo vse povzročitelje nalezljivih bolezni čebelje zalege. Za razkuževanje voska se uporabljajo kotli z dvojnimi stenami, tako imenovani »duplikatorji«, med katerimi je transformatorsko olje, katerega vrelišče je 180 °C. Z njegovim segrevanjem dosežemo in vzdržujemo temperaturo voska 120 °C. Tudi ta oprema za razkuževanje oziroma sterilizacijo voska v manjših količinah je na razpolago na slovenskem tržišču.

Da bi vsi čebelarji izdelovali satnice na lastnih napravah, je nemogoče, ker zahteva veliko časa, natančnosti in potrpljenja. Čebelarji z večjim številom družin običajno zbirajo svoj vosek in ga dajo v predelavo izdelovalcem satnic. Ti so se v zadnjih letih zelo prilagodili zahtevam trga, tako da imamo v Sloveniji možnost izdelati satnice iz lastnega voska v minimalni količini 20 kg.

Ker je za izdelavo satnic poleg posebne opreme potrebno tudi veliko izkušenj in časa, jih čebelarji po

Foto: Vlado Auguštin

večini kupujemo pri različnih trgovcih in izdelovalcih satnic. Pri nakupu satnic pa moramo biti pozorni na več stvari.

Ponarejenost voska

Zaradi majhne in nezadostne proizvodnje ter velikega povpraševanja ima čisti čebelji vosek veliko tržno vrednost in visoko ceno. Zaradi tega ga nekateri trgovci z voskom in izdelovalci satnic mešajo z drugimi, cenejšimi vosku podobnimi snovmi, kot so loj, mineralni voski, stearin, parafin, kolofonija, rastlinski voski itn.

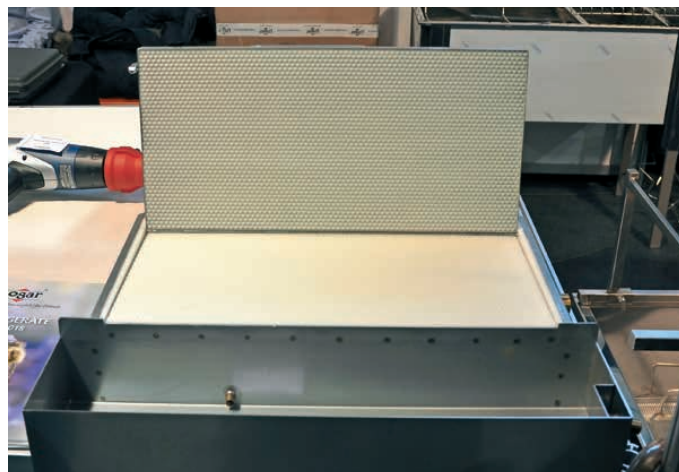
Ponarejenost voska je brez laboratorijskih analiz težko dokazati. Najpreprosteje in najhitreje določimo pravi vosek glede na njegovo gostoto. Ponaredki s cerezinom, parafinom, lojem in drugimi dodatki povečujejo gostoto voska, zato specifično gostejše kroglice iz ponarejenega voska v tekočini določene gostote potonejo, kroglice iz čebeljega voska pa plavajo.

Ponarejeni vosek lahko določimo tudi tako, da v stekleno epruveto ali kako drugo primerno posodo damo košček voska in ga prelijemo z bencinom. Po 2–3 urah čisti vosek razpade v luske, nasprotno pa ponaredek ostane v kosu. Pravi vosek se pri rezanju ne lepi na nož niti se pri žvečenju ne prijemlje na zobe. Pri gnetenju postaja mehak, voljan in prožen. Vosek, ki je mešan s parafinom, se občutno razlikuje od naravnega voska po lomljenju, poleg tega pa tudi ni zrnat in poka vijugasto. Če ga pogledamo proti soncu, s prostim očesom vidimo v njem, zlasti na prelomu, zelo majhna svetlikajoča se zrnca parafina.

Ponarejenost voska je mogoče dokazati tudi na podlagi tališča. Temperatura tališča čebeljega voska je 58–64 °C in je veliko višja od parafina, ki ima tališče že pri 30 °C. Tako se osnove celic iz ponarejenega voska v toplem panju razvlečejo v romboidne oblike, na katere čebele zgradijo nepravilne, po navadi prevelike

deformirane celice. Čebele tako satje zapustijo, čebelarje družine pa začnejo propadati.

Glede na letošnje naključne analize satnic, ki se izdelujejo in prodajajo na slovenskem tržišču, lahko rečemo, da so naši proizvajalci in trgovci satnic zaupanja vredni, saj ni bilo odkritih nobenih ponaredkov. Tega ne moremo trditi za satnice, ki prihajajo na slovensko tržišče s področij, ki so južneje od

Kalup za samostojno izdelavo satnic

Kolpe. Nizke cene teh satnic zbuja sum na prisotnost tujih snovi v čebeljem vosku, zlasti parafina.

Onesnaženost voska

Med več kot 40 let trajajočim bojem proti pršici *Varroa destructor* smo bili čebelarji prisiljeni vnašati v čebelarje panje nevarna kemična sredstva, kot so bromopropilat, kumafos, fluvalinat, amitraz itd. Večina teh sredstev spada med lipofilne snovi, ki se aktivno vežejo z voskom. Ta sredstva so zelo stabilna in se kopičijo v čebeljem vosku, prek nog in teles čebel pa se širijo po celotnem panju in po vsej čebelji družini. Iz voska jih ne moremo odstraniti niti s čiščenjem niti s topljenjem.

Ker so nevarna kemična sredstva trdno vezana v vosku, je tak vosek najbolje izločiti iz čebelarstva in ga uporabiti za izdelavo sveč ali prodati za industrijske potrebe ipd. Večina čebelarjev pa tega ne upošteva in tak vosek oddaja v predelavo za satnice. Kratkoročno je to gotovo najpreprostejše in najbolj ekonomično tako za čebelarja kot tudi za izdelovalca satnic. Dolgoročno pa so posledice take nenadzorovane menjalne trgovine katastrofalne za kakovost vseh čebeljih pridelkov v državi. Z nakupom takih satnic lahko ostanki nevarnih kemičnih sredstev onesnažijo tudi med in druge čebelje pridelke tistih čebelarjev, ki teh sredstev nikoli niso uporabljali za zatiranje varoj. Prav zaradi tega bi bilo od proizvajalcev in prodajalcev satnic korektno, da imajo za vsako serijo izdelanih satnic analizni list, s katerega je vidno, s katerimi snovmi so obremenjene satnice. Deloma smo pri tem krivi tudi **čebelarji, saj tega ne zahtevamo.**

Zdravstvena oporečnost voska

Zelo velika težava nastane, če kupimo satnice, narejene iz ne dovolj razkuženega voska, saj čebelarje družino lahko okužimo celo s hudo gnilobo čebelje zalege. Povzročitelja te bolezni in bolezen samo namreč

Kotel z dvojnimi stenami za sterilizacijo voska

z voskom in satnicami lahko raznašamo neomejeno dolgo in na neomejene razdalje. Pri nakupu satnic moramo dobiti zagotovilo, da ima izdelovalec možnost razkuževanja voska in da ga resnično tudi redno razkužuje. Povzročitelj hude gnilobe čebelje zalege namreč v vosku preživi polnih 20 minut pri 120 °C. Zato je za razkuževanje voska potreben poseben postopek, ki ga najbolj kakovostno izvedejo proizvajalci satnic. Če se čebelarji ne bomo hoteli izneveriti zaupanju uporabnikov

svojega medu, ki menijo, da je slovenski med naravno čist in biokemično neoporečen proizvod čebel, tako da ga lahko uporabljajo kot hrano ali za lajšanje zdravstvenih težav, bomo morali v prihodnje več pozornosti nameniti tudi pridobivanju čistega in neoporečnega čebeljega voska. ■

Vir: Auguštin, V. (2010): *Pridelava in predelava voska*. Brdo pri Lukovici, Čebelarstva zveza Slovenije.

Izdelki iz čebeljih pridelkov – priložnost za izboljšanje poslovanja

Tina Žerovnik

svetovalka specialistka JSSČ za ekonomiko čebelarjenja
tina.zerovnik@czs.si

Živimo v času hitrih sprememb in tehnološkega napredka, za katerega je značilno, da na trg in v prodajo vsakodnevno prihaja ponudba raznovrstnih inovacij in izdelkov. Da dosežemo zanimanje potrošnikov, se je treba trgu neprestano prilagajati. Predelava čebeljih pridelkov je eden izmed načinov, kako na trgu nastopiti z razširjeno ponudbo in na ta način izboljšati ekonomiko posameznega čebelarstva.

Nabor izdelkov iz čebeljih pridelkov

izdelujejo propolisovo tinkturo, kis z medom in raznovrstne medene pijače, kot so medica, medeno žganje, medeni liker, medeno pivo, peneča medica in številni drugi.

Čebelji pridelki so popolnoma naravna živila, saj so neposreden dar narave oziroma čebel. Izdelki iz čebeljih pridelkov pa so živila, ki izhajajo iz osnovnih čebeljih pridelkov in so jim dodane določene surovine oziroma so na raznovrstne načine predelani. Izdelki iz čebeljih pridelkov imajo dodano vrednost, saj so nadgradnja osnovnih pridelkov, hkrati pa v veliki večini primerov edinstveni in inovativni. Zaradi njihove dodane vrednosti jih lahko prodajamo po višji ceni.

Če pogledamo ponudbe različnih čebelarstev, je hitro vidno, da imajo izdelki iz čebeljih pridelkov višjo ceno. Za lažji oris je v preglednici predstavljena ponudba medu in izdelkov iz čebeljih pridelkov enega izmed slovenskih čebelarstev.

Raznolikost ponudbe

Eden izmed elementov, ki potrošnika privabi in spodbudi k nakupu, je raznolikost ponudbe. To lahko zagotovimo tako, da prodajamo različne vrste medu in druge čebelje pridelke. Obstajajo pa tudi drugi načini, kako lahko čebelarstva svojo ponudbo razširijo. Eden izmed načinov širitve ponudbe je, da dopolnimo svojo ponudbo z izdelki iz čebeljih pridelkov. V članku je nanizanih nekaj idej in nasvetov, ki jih je pri tej dejavnosti smiselno upoštevati.

Čebelji izdelki

Čebelarji smo bili že v preteklosti inovativni pri oblikovanju in izražanju idej, ki so se odražale na raznovrstnih izdelkih. Poznamo tradicionalno izdelavo lectovih src in medenjakov. Na trgu je čedalje bolj priljubljen kremni med, ki mu dodajajo raznovrstne sestavine, kot so cvetni prah, propolis, matični mleček, liofilizirano sadje, kakav, oreščki in podobno. Nekateri

Od ideje do zasnove izdelka

Kot je bilo že prej omenjeno, je zelo pomembno, da svoje pridelke in izdelke prodamo po primerni ceni, obenem pa tudi to, da imamo na drugi strani zadovoljnega potrošnika, ki se zaradi kakovosti in

zadovoljstva ob nakupu izdelka v prihodnosti vrača. Pri načrtovanju novega izdelka iz čebeljih pridelkov je pomembna dobra in inovativna ideja. Pomemben je preudaren izbor sestavin, ki bodo dobra kombinacija z določenim čebeljim pridelkom. Ker so čebelji pridelki slovenskih čebelarjev kakovostni, je prvinskega pomena, da se jim dodajo tudi druge sestavine, ki bodo čebelje pridelke pozitivno dopolnjevale v kakovosti. Čedalje privlačnejša sta lokalna pridelava in povezovanje pridelovalcev, zato je pri snovanju ideje smiselno, da se povežemo z lokalnim pridelovalcem sadja, oreščkov ali drugih sestavin, ki jih želimo dodati v izdelek. Pri ustvarjanju ideje je pomembno, da se osredotočimo tudi na potrošnika in njegove potrebe. To lahko storimo tako, da poiščemo pozitivne lastnosti izdelka oziroma razloge, ki bodo potrošnika privabili k nakupu izdelka. Razlogi so lahko inovativne ali s prehranskega vidika privlačne sestavine in senzorično skladne arome, pozitivni učinki na zdravje ali pa izvirna imena in podobno.

Na kaj moramo biti pozorni pri predelavi čebeljih pridelkov

Za predelavo izdelkov je treba registrirati dopolnilno dejavnost na kmetiji na področju predelave pridelkov in izdelkov in biti vpisan v Register živilskih obratov.

Pogoji za registracijo so dodeljena številka kmetijskega gospodarstva KMG-MID, najmanj deset čebeljih panjev, vpis in redno poročanje v Register čebelnjakov. Pri predelavi moramo upoštevati ustrezno veljavno zakonodajo, pri čemer sta še pomembnejši zagotavljanje lastnega nadzora ter zagotavljanje sledljivosti.

Pri zasnovi proizvodnje je priporočljivo, da preučimo stanje in zmožnosti pridelave osnovnih čebeljih pridelkov, katerih količina je v veliki meri omejena tudi na uspešnost čebelarstva sezone. Na ta način lahko dobro načrtujemo, kakšne količine izdelkov bomo lahko proizvedli in kako bomo na najbolj ekonomičen način

Prikaz primera cen in primerjava cen med medom in izdelki iz čebeljih pridelkov

Ime čebeljega pridelka/izdelka	Količina [g]	Cena [€]
Akacijev med	330	7,80
Orehi v akacijevem medu	380	9,30
Kremni med	250	7,90
Kremni med s črnim kakavom	250	9,30
Kremni med s cvetnim prahom in propolisom	250	9,50
Kremni med s praženimi lešniki	250	10,50
Kremni med z liofiliziranim jabolkom in božičnimi začimbami	250	10,80

Vir: Katalog ponudbe čebelarstva Mr. Bee

Stojnica z raznoliko ponudbo

vpeljali tehnologijo proizvodnje.

Trg je struktura, kjer se razmere neprestano in hitro spreminjajo. Lahko pride do sprememb potrošnikovih interesov, in takrat je najboljša rešitev, da na to spremembo odgovorimo. Zato je priporočljivo načrtovanje take tehnologije predelave, da jo po potrebi lahko prilagodimo in spremenimo.

Pri prodaji izdelkov je v večini primerov predpisana navedba natančne sestave izdelka. Zato je pomembno, da smo že pri sami predelavi izdelkov natančni in pozorni na količine sestavin. To pomeni, da sproti merimo količine in si jih zapisujemo v evidenco. Pred izdelavo izdelka pripravite recepturo izdelka in jo dodajte kot priložo v Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu, če jih uporabljate za izvajanje notranjega nadzora.

Zaključek

S prodajo izdelkov iz čebeljih pridelkov lahko izboljšamo ekonomičnost svojega čebelarstva, ker povečamo raznolikost ponudbe in izboljšamo dohodkovno stanje zaradi višje prodajne cene izdelkov. Vsi se zavedamo, da je bila letošnja čebelarstva sezona neugodna in da je bil pridelek skromen. Predelava čebeljih pridelkov nam omogoča racionalno porabo medu in drugih pridelkov. To pomeni, da pri predelavi običajno dodamo še druge sestavine in za končni proizvod enake količine nekega izdelka porabimo manj čebeljih pridelkov, cena pa je višja. Rezultat je večja količina oziroma večje število prodajnih artiklov določenega izdelka v primerjavi s prodajo primarnih čebeljih pridelkov (npr. med in cvetni prah). Na drugi strani se približamo potrošniku s tem, da mu omogočimo izbiro in raznolik nabor izdelkov, ki prispeva k raznoliki in kakovostnejši prehrani. 🍯

Vir: Božič, J. (2014): *Recepture izdelkov iz čebeljih pridelkov*. Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu.

Kaj pravi aktualna zakonodaja o prodaji čebeljih pridelkov in čebeljih izdelkov (II. del)

Nataša Klemenčič Štrukelj,¹

dr. Andreja Kandolf Borovšak² in dr. Nataša Lilek²

¹ Svetovalka JSSČ za ekonomiko, ² svetovalka JSSČ za varno hrano
natas.klemencic.strukelj@czs.si, andreja.kandolf@czs.si in natasa.lilek@czs.si

Pridelovalci lahko svoje čebelje PRIDELKE prodajajo brez posebnih omejitev, kljub temu pa morajo izpolnjevati v nadaljevanju navedene zakonske pogoje.

III. Čebelji izdelki

Čebelji izdelki so na kakršen koli način obdelani ali predelani čebelji pridelki (razne mešanice, med z raznimi dodatki, medica, medeno žganje itd.). Pogoji za legalno prodajo čebeljih izdelkov je **registracija ustrezne dopolnilne dejavnosti** in s tem pridobitev dovoljenja upravne enote. Pri tem pa je treba sporočiti vsako spremembo poslovanja in vlogo dopolniti. V tem primeru je še pomembnejše, da čebelarji izvajajo notranji nadzor po načelih sistema HACCP.

IV. Dopolnilna dejavnost na kmetiji

Registracija dopolnilne dejavnosti na kmetiji je obvezna ob morebitni predelavi čebeljih pridelkov (razne mešanice, med z raznimi dodatki, medica, medeno žganje ...) ali če čebelar želi izvajati nego telesa in sproščanje s panjskim zrakom oz. svetovati uporabnikom čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov za krepitev zdravja.

»Dopolnilna dejavnost na kmetiji je s kmetijstvom oziroma gozdarstvom povezana dejavnost, ki omogoča kmetiji boljšo rabo njenih proizvodnih zmogljivosti ter delovne sile članov kmetije in zaposlenih na kmetiji.«

Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji je član kmetije, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo (tudi čebelarstvo). Za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji je treba pridobiti dovoljenje, ki ga na zahtevo vlagatelja izda upravna enota, če so za to izpolnjeni predpisani pogoji. Letni dohodek iz dopolnilnih dejavnosti na člana kmetije ne sme presegati 1,5 povprečne letne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji v minulem letu, na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost pa ne sme presegati

tri povprečne letne plače na zaposlenega v RS v minulem letu.

V. Postopek pri registraciji

Na območni upravni enoti čebelarji registrirajo dopolnilno dejavnost na kmetiji. Upravna enota izda odločbo oz. dovoljenje za opravljanje določene dopolnilne dejavnosti, če posameznik izpolnjuje vse predpisane pogoje.

Na pristojnem davčnem uradu je treba opredeliti status ter plačevanje prispevkov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje.

Sledi odločitev za vodenje knjig (enostavno ali dvostavno knjigovodstvo) ali za obdavčitev po normiranih odhodkih (80 % normiranih odhodkov). Za dopolnilno dejavnost sicer pavšalna obdavčitev ni mogoča.

TROŠARINE: Za proizvedene alkoholne pijače nastane v skladu z Zakonom o trošarini (ZTro) obveznost plačila trošarine. V skladu z navedenim je trošarinski zavezanec dolžan pri carinskem organu na finančnem uradu vložiti prijavo za registracijo, kot proizvajalec alkohola in alkoholnih pijač na podlagi Pravilnika o izvajanju ZTro najmanj 15 dni pred začetkom opravljanja dejavnosti, zaradi katere bo zavezan obračunavanju in plačevanju trošarine, in izkazati obračunano trošarino v mesečnem obračunu trošarine ter izpolnjevati vse obveznosti na podlagi ZTro. **Torej mora biti čebelar, ki ima registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji – predelava kmetijskih pridelkov, medu in čebeljih izdelkov, zelišč, gozdnih sadežev, gob in gozdnih sortimentov – pijače – žgane pijače in proizvaja medeni liker, propolis, medeno žganje, medico, registriran kot trošarinski zavezanec v skladu z ZTro in obračunavati ter plačevati trošarino.**

VI. Izdajanje računov in dopolnilna dejavnost

Čebelar, ki opravlja dopolnilno dejavnost, ima glede ugotavljanja davčne osnove dve možnosti: vodenje knjig ali ugotavljanje na podlagi normiranih odhodkov (priznanih je 80 % normiranih odhodkov). V obeh primerih je **izdaja računov obvezna**, prav tako vodenje knjige izdanih računov in v primeru gotovinske prodaje izdaja računa iz vezane knjige računov ali s pomočjo programa, ki zagotavlja revizijsko sled **oz. s 1. januarjem 2016 v skladu z Zakonom o davčnem potrjevanju računov (s pomočjo t. i. davčne**

blagajne). Vezana knjiga računov se lahko uporablja, seveda pa mora biti potrjena s strani finančnega urada in zavezanec za uporabo je dolžan sporočiti podatke o izdanih računih iz vezane knjige najkasneje do 10. v mesecu za pretekli mesec.

V primeru vodenja knjig pa je obvezno tudi vodenje knjige prejetih računov. Čebelar, ki na leto z dopolnilno dejavnostjo ustvari več kot 50.000 EUR prometa, se mora na finančnem uradu registrirati kot zavezanec za plačilo davka na dodano vrednost (DDV). Če čebelar ni zavezanec za DDV, na račun napiše izjavo: »DDV ni obračunan na podlagi 1. odst. 94. člena ZDDV-1.«

VII. Označevanje stojnice in pridelkov/izdelkov

Zakonski predpisi, ki urejajo označevanje, veljajo tako za pridelke kot za izdelke. Na stojnici morata biti **navedena ime kmetije** in njen naslov.

Na izdelku mora biti označena njegova **cena**. Ceno je mogoče označiti tudi na drugačen način, vendar tako, da ne obstaja možnost zamenjave s ceno drugega blaga. Prodajna cena izdelka je cena za enoto izdelka ali za določeno količino izdelka skupaj z davkom in vsemi drugimi dajatvami. Izdelki, ki se prodajajo nepakirani oz. v razsutem stanju, morajo imeti označeno le ceno za enoto izdelka (npr. 2 EUR/kg).

Prodajna cena in cena za enoto izdelka sta označeni čitljivo, če je **velikost števil** najmanj 3 mm. Pri označevanju cen v obliki cenika sta prodajna cena in cena za enoto izdelka označeni čitljivo, če je velikost števil najmanj 5 mm.

Deklaracija je namenjena porabniku. Vsebuje osnovne podatke o proizvodu, proizvajalcu in dobavitelju kot tudi o tistem, ki je odgovoren za proizvod na trgu. Zahteve, vsebina in obseg deklaracije so za posamezne skupine proizvodov določeni v posameznih podzakonskih aktih, v njih pa je prav tako podrobneje določeno, kako ravnati v posameznih primerih.

Pridelki in izdelki morajo biti pakirani v **embalažo**, ki je zdravstveno ustrezna (na zahtevo kupca izda izjavo o zdravstveni ustreznosti proizvajalec embalaže). Prav tako naj bi proizvajalec jamčil, da embalaža ustreza okoljski zakonodaji. Tehtanje nepakiranih proizvodov v razsutem stanju mora potekati na umerjenih in overovljenih tehtnicah.

Vsi pridelki in izdelki, ki se dajejo v promet, morajo biti označeni v skladu z veljavno zakonodajo: v skladu s Pravilnikom o medu (Ur. l. RS, 4/11, 9/15), Uredbo (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij potrošnikom, Pravilnikom o količinah predpakiranih izdelkov (Ur. l. RS, 110/02, 89/09) in drugimi pravilniki, ki določajo označevanje preostalih proizvodov. Nadzor izvajajo državni organi.

VIII. Označevanje predpakiranih živil

Pri označevanju **predpakiranih živil** je obvezno navesti:

- Ime**, pod katerim se živilo daje v promet (prodajno ime). Nekatera prodajna imena so strogo predpisana (npr. med in medica), v nekaterih primerih pa ne obstajajo, zato je pri označevanju imena več možnosti. Predlagamo, da se pred označevanjem čebelarji posvetujejo s svetovalci za zagotavljanje varne hrane.
- Seznam sestavin in količino sestavin ali kategorije sestavin**. Izjeme, pri katerih ta navedba ni potrebna, so med, cvetni prah, matični mleček, pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 vol. % alkohola. Pri navajanju sestavin je treba uporabiti izraz »Sestavine«. V seznamu sestavin morajo biti navedene vse sestavine živila po padajočem vrstnem redu glede na maso, ki je bila izmerjena ob njihovi uporabi pri pripravi živila. Navedba količine sestavine je obvezna, kadar je določena sestavina ali kategorija sestavin navedena v imenu živila ali kadar jo končni porabnik povezuje s tem imenom oz. kadar je poudarjena z besedami, slikami ali risbami ...
- Neto količino**. Pri tem je treba paziti na velikost števila, saj mora biti ta za količine, večje od 200 g, vsaj 4 mm.
- Rok uporabnosti**. Navede se z besedami »Uporabno najmanj do« (**sledijo dan, mesec, leto**) ali »Uporabno najmanj do konca« (**sledijo mesec, leto ali samo leto**). Za živila, ki so z mikrobiološkega vidika hitro pokvarljiva, se uporabijo besede »Porabiti do« (**sledijo dan, mesec, leto**), hkrati je treba navesti tudi podatke o pogojih shranjevanja živila. Navedba roka uporabnosti ni obvezna za pijače, ki vsebujejo 10 vol. % alkohola in več.
- Serijo (lot) živila**. Ta podatek ni potreben, kadar je rok uporabnosti označen najmanj z dnevom in mesecem (v tem zaporedju). Če je čebelar član sistema SMGO, pa je navedba lota obvezna ne glede na označevanje roka uporabnosti.
- Posebne pogoje glede shranjevanja (hranjenja) ali glede uporabe**. Ti veljajo, če mora končni porabnik upoštevati določena navodila za shranjevanje živila po njegovem odprtju, če so za uporabo živila na voljo različne možnosti ali če živilo ni primerno za uporabo v določenih okoliščinah.
- Ime in naslov ali naziv podjetja in sedež proizvajalca** ali tistega, ki živilo pakira, ali prodajalca, ki mora imeti naslov oziroma sedež v Skupnosti (EU).
- Podatek o državi izvora**, če bi izpustitev tega podatka lahko zavajala končnega porabnika glede pravega izvora živila; za med je označba izvora obvezna.

9. **Navodilo za uporabo**, kadar živila ne bi bilo mogoče ustrezno uporabiti brez teh navodil. Za med je priporočeno navodilo »Med kristalizira. Utekočinimo ga pri temperaturi do 40 °C.«.
10. Pri pijačah, ki vsebujejo več kot 1,2 vol. % alkohola, dejansko **vsebnost alkohola** v volumskih odstotkih na največ eno decimalno mesto natančno. Številki sledi simbol vol. %, pred njo pa je lahko navedena beseda »alkohol« ali »alk« (npr. **Alkohol 10,5 vol. %**). Vsebnost alkohola se ugotovi z laboratorijsko analizo. Če izdelek vsebuje sulfite, je na etiketi obvezna navedba: »Vsebuje sulfite« ali »Vsebuje žveplov dioksid«. Dopisati je treba tudi številko analiznega izvida ter številko odločbe o cenitvi.

Obvezni podatki se natisnejo na takšen način, da so jasno čitljivi, s črkami v velikosti, pri kateri je srednji črkovni pas označen pod št. 6 enak (v besedi čebelarstvo) ali večji od 1,2 mm. Pri embalažah, katerih največja površina je manjša od 80 cm² je srednji črkovni pas označen pod št. 6 enak ali večji od 0,9 mm.

Ime živila, neto količina in odstotek alkohola morajo biti označeni v istem vidnem polju. Vidno polje pomeni vse površine embalaže, ki jih je mogoče prebrati z ene same točke.

Čebelarje pridelke je treba označiti tudi tako, da vsebine ni mogoče spremeniti brez odprtja ali spremembe embalaže. V ta namen je najlažje uporabiti prelepko za med.

Označba hranilne vrednosti ni obvezna za med, cvetni prah, matični mleček ... (nepredelane proizvode, ki vsebujejo eno sestavino), alkoholne pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 vol. % alkohola, ter obrtno proizvedena živila, ki jih proizvajalec majhnih količin proizvodov dobavlja

neposredno končnemu potrošniku ali lokalnim podjetjem za prodajo na drobno, ta pa jih dobavljajo neposredno končnemu potrošniku. Obrtno proizvedena živila so živila, ki jih v okviru svoje živilske dejavnosti dajejo na trg posamezniki, posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, ali mikro družbe v skladu s predpisom, ki ureja gospodarske družbe, katerih povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset, kar pomeni, da za večino čebeljih pridelkov in izdelkov označitev hranilne vrednosti ni obvezna.

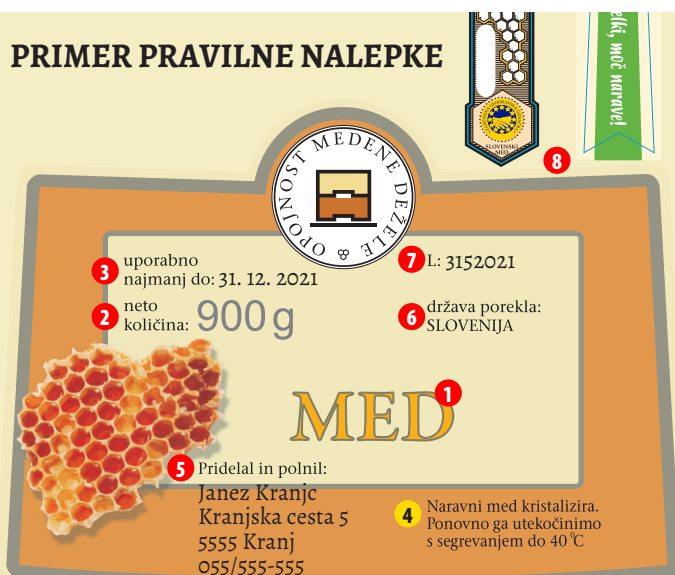
Če živilo vsebuje alergene, ki jih opredeljuje Priloga II uredbe 1169/2011 (npr. oreški, žveplov dioksid), morajo biti ti označeni na embalaži, s pisavo, ki se jasno razlikuje od preostalega seznama snovi, na primer po črkah, stilu ali barvi ozadja.

Od februarja 2017 naprej čebelarjem, ki prodajajo samo na mestu pridelave, na svojih izdelkih ni treba označevati roka uporabnosti in neto količine.

Ta navodila so splošna. Za označevanje nekaterih živil je zahtevanih več podatkov, zato se je ob pripravi nalepk za živila treba podrobno seznaniti z **Uredbo (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij potrošnikom**, Pravilnikom o količinah predpakiranih izdelkov (Ur. l. RS, št. 110/02, 89/09) in z dodatno zakonodajo, ki se nanaša na posamezno živilo, za katero se pripravljajo nalepke. Pred tiskom nalepk vam predlagamo, da nam jih pošljete v pregled, da preverimo njihovo ustreznost. Ob morebitnih dodatnih vprašanjih sva na voljo po e-pošti: andreja.kandolf@czs.si oz. na GSM: 040/436 514 in: natasa.klemencic.strukelj@czs.si oz. na GSM: 040/436 518. ◆

Vir: Magdič, T., Kandolf Borovšak, A. (2011): Kaj pravi zakonodaja o prodaji čebeljih pridelkov in čebeljih izdelkov? *Slovenski čebelar*, št. 3, marec 2011, str. 84.

PRIMER PRAVILNE NALEPKE

<p>1 Ime živila
OBVEZEN PODATEK</p> <p>2 Neto količina
OBVEZEN PODATEK</p> <p>3 Rok uporabnosti lahko zapišemo tudi na spodnji način: Uporabno najmanj do konca decembra 2021
OBVEZEN PODATEK</p> <p>4 Navodilo za uporabo
NEOBVEZNO</p> <p>5 Ime ali naziv in naslov podjetja in nosilca živilske dejavnosti
OBVEZEN PODATEK</p> | <p>6 Država izvora
OBVEZEN PODATEK</p> <p>7 Serija (lot) živila
(NE) OBVEZEN PODATEK</p> <p>Obvezen podatek, kadar rok uporabnosti ni zapisan z besedami »uporabno najmanj do«, čemur sledi točen datum. Vedno obvezno za koristnike SMGO.</p> <p>8 Prelepka
OBVEZNO</p> |
|--|---|

1
2
3
4
5
Čebelarstvo

Obvezne informacije morajo biti označene **na dobro vidnem mestu**, tako da so zlahka vidne, jasno čitljive in neizbrisne. Ne smejo biti prekrite, zakrite ali ločene z drugim pisnim ali slikovnim gradivom ali zaradi gradiva manj opazne. **Velikost črk, označena pod številko 6 (na zgornji sliki), mora biti vsaj 1,2 mm.** Ime živila in neto količina morata biti zapisana v istem vidnem polju.

Področje apiterapije je urejeno s poklicno kvalifikacijo in dopolnilno dejavnostjo

dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano

andreja.kandolf@czs.si

Apiterapija se tudi v Sloveniji v zadnjem času intenzivno razvija in zakonsko ureja. Konec prejšnjega in v začetku tega leta je bila sprejeta nacionalna poklicna kvalifikacija apiterapevt/apiterapevtka. V oktobru bodo prvi kandidati tudi lahko preverili svoje znanje in postali prvi »uradni apiterapevti« v Sloveniji.

NPK apiterapevt

Zavod Karnika ter Biotehniška šola Maribor sta razpisala roke za preverjanja in potrjevanja za poklicni standard apiterapevt/apiterapevtka, ki so objavljeni na spletni strani www.nrpslo.org/bazepodatkov/iskalnik/preverjanja. Pridobljena nacionalna poklicna kvalifikacija pomeni usposobljenost za opravljanje določenega poklica.

V Zavodu Karnika prijave za NPK apiterapevt zbirajo do 10. oktobra 2021 po e-pošti: info@karnika.si ali na naslov: Zavod Karnika, Vrtna ulica 24, 4294 Križe. Pregled portfolija bo **18. oktobra 2021**, preverjanje znanja pa **25. oktobra 2021**.

Na Biotehniški šoli Maribor zbirajo prijave do **20. oktobra 2021** po e-pošti: kristina.dolinar-paulic@guest.arnes.si ali na naslov: Biotehniška šola Maribor, Vrbanška cesta 30, 2000 Maribor. Pregled portfolija bo **10. 11. 2021**, preverjanje znanja pa **17. 11. 2021**.

Prijavnici na preverjanja in potrjevanje NPK apiterapevt, ki je objavljena tudi na spletni strani ČZS (www.czs.si/objave_podrobno_czs/11772), je treba priložiti dokazila o izpolnjevanju posebnih, vstopnih pogojev, to je izobrazba najmanj na ravni SOK 4 (Slovensko ogrodje kvalifikacij), štiriletna srednja šola katere koli smeri. Plačilo stroškov (236,00 EUR za preverjanje in potrjevanje NPK) določa veljavni Pravilnik o načinu in postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij (Ur. l. RS, št. 67/15 in 182/20).

Dopolnilna dejavnost apiterapije

Čebelarji lahko apiterapevtske dejavnosti izvajajo tudi v okviru dopolnilne dejavnosti. Čebelar, ki ima vsaj deset čebeljih družin, lahko kot dopolnilno dejavnosti na kmetiji

izvaja **nego telesa (npr. masaža z medom)** in **sproščanje z zrakom iz čebeljega panja** ter **svetovanje uporabnikom čebeljih pridelkov** (med, cvetni prah, matični mleček, propolis in vosek) **za krepitev zdravja**. Nosilec dopolnilne dejavnosti za izvajanje svetovanja uporabnikom mora imeti najmanj srednjo strokovno izobrazbo s področja kmetijstva oziroma gozdarstva ali pridobljeno nacionalno poklicno kvalifikacijo s tega področja oziroma mojstrski izpit s tega področja ali izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma raven izobrazbe, pridobljeno po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi najmanj prve stopnje. Sproščanje s panjskim zrakom se lahko opravlja v čebelnjaku, ki pripada kmetiji, medtem ko se masaža z medom lahko opravlja na kmetiji ali na naslovu nosilca kmetije ali pa v čebelnjaku, če je ta neposredno na kmetiji ali na naslovu nosilca kmetije. Za opravljanje masaž morajo biti seveda zagotovljeni minimalni sanitarno-zdravstveni pogoji, ki jih predpisuje Pravilnik o minimalnih sanitarno zdravstvenih pogojih za opravljanje dejavnosti higijene nege in drugih podobnih dejavnosti. ◆

Konferenca Apiterapija za otroke

INTERNATIONAL VIDEO CONFERENCE
22nd - 24th October 2021
SLOVENIA

Od 22. do 24. oktobra pa pripravljamo tudi mednarodno virtualno konferenco **Apiterapija za otroke** (*Apitherapy for children*). Organizatorji konference so Čebelarska zveza Slovenije, Čebelarska zveza društev Maribor, Zavod

za razvoj empatije in ustvarjalnosti ENEJA, apiterapevtska zveza Romunije Apiterapie ter mednarodna čebelarska organizacija Apimondia. Na konferenci bodo sodelovali: priznani pediater prof. Mamdouh Abdulrhman iz Egipta, predsednica komisije za apiterapijo pri Apimondii dr. Cristina Mateescu (Romunija), predsednik komisije za tehnologijo pri Apimondii Etienne Bruneau (Belgija), prof. Badiia Lyoussi (Morocco), prof. Janko Božič iz Slovenije in drugi. Konferenca bo potekala na platformi Zoom. Program bo objavljen na spletni strani konference, sobotni del programa bo iz angleščine prevajan v slovenski jezik. Več o konferenci najdete na spletni strani: <https://apitherapyforchildren2021.org/>, kjer se lahko tudi prijavite.

Dediščina Petra Pavla Glavarja na Lanšprežu in njena ohranitev z obnovo kapele

Mirko Pavlin

Petra Pavla Glavarja globoko spoštujem in občudujem. Tudi po zaslugi nas čebelarjev postaja njegova zapuščina danes vedno bolj prepoznana. Ob raziskovanju Glavarjeve življenjske poti presenečen ugotavljam, da njegovi dosežki predstavljajo še mnogo več kot izjemno čebelarsko zapuščino, saj je življenje naših prednikov obogatilo ne le v materialnem, temveč tudi v človekoljubnem in duhovnem smislu. Živel in ustvarjal je v obdobju razsvetljenstva – v času, ko so spoznali, da je ozaveščanje in izobraževanje ljudi temelj za razvoj skupnosti. Razsvetljenci so verjeli, da je napredek družbe mogoče doseči predvsem z razumom, ki ga lahko koristno uporabljamo na vseh življenjskih področjih.

Glavar je svoje humanistične in napredne zamisli s pridom uresničil na dvorcu Lanšprež, ki ga je od rodbine Auersperg kupil leta 1766. Takrat je bil star 45 let. Ta posest v lepi dolenski pokrajini mu je nudila odlične možnosti za ukvarjanje z gospodarstvom in čebelarstvom. Pri tem je bil zelo uspešen, saj je imel izreden smisel za raziskovanje in organizacijo. Dvorca s kapelo ni pretirano spreminjal, pozornost je namenil predvsem gospodarskim poslopljem in vrtu. Takrat so najverjetneje na novo sezidali hleve, veliko kaščo ter klet za vino in pristavo. Ob dvorcu je postavil dva vezana kozolca, eden od njiju stoji še danes. Zasadil je nov sadovnjak, uredil zelenjavni vrt in vinograd ter pogozdil goličave. Gojil je tudi plemenito živino. Postavil je mlin z napredno tehnologijo in mlatilnico, kamor so postavili prvi mlatilni stroj za žito na Kranjskem. Vse te pridobitve je plačal s svojim denarjem. Imel je tudi približno 200 panjev čebel, ki jih je vzdrževal vse do svoje smrti leta 1784. Vse to mu je uspelo ustvariti v 18 letih življenja na Lanšprežu, kar priča o njegovi bistrosti, zagnanosti in delavnosti. Pri ustvarjanju pa ga ni gnala želja po kopičenju bogastva, temveč iskren namen pomagati preprostim kmetom, da bi lažje živeli.

Ob zahtevnih gospodarskih podvigih se je kot duhovnik boril proti vraževerju, ki je bilo v tistem času med neukimi ljudmi zelo razširjeno. Slovel je kot odličen pridigar, saj je dobro govoril in pisal v slovenskem jeziku. Svoje pridige je natančno zapisoval, zato so danes odlično izhodišče za

Posestvo Lanšprež okoli leta 1900

Foto: Arhiv Čebelarstva Koželj

raziskovanje slovenske govornice 18. stoletja. Ljudski glas pravi, da je imel na Lanšprežu tudi svojo knjižnico, ki pa žal ni ohranjena. Tam je ustanovil tudi **prvo zasebno čebelarsko šolo za okoliške dečke**. Imel je izjemen čut za preproste in revne ljudi, o čemer še danes pričajo številne pripovedi. Kmete je denarno podpiral, pogosto jim je daroval plemensko živino in zdrava semena za pridelavo kakovostnih žit in poljščin. Sam je vzgajal številne sadne sorte, ki jih ponekod v okolici Lanšpreža najdemo še danes.

V svoji oporoki je Glavar posestvo z dvorcem namenil dobrodelni ustanovi. Po njegovi smrti so s prihodki posestva skrbeli za revne in zapuščene bolnike, za katere sicer ne bi poskrbel nihče. Pokopan je v grajski kapeli sv. Jožefa, ki danes lepo obnovljena ohranja spomin na enega pomembnejših Slovencev 18. stoletja. V kapeli pred oltarjem počiva skupaj s svojim krušnim bratom, generalom Jernejem Basajem.

Posest je pozneje kupila nemška plemiška rodbina Wurzbach. Bili so protestantske vere, zato zanje grajska kapela ni imela posebnega pomena, uporabljali so jo kot shrambo za kmetijsko orodje. Med obema vojnoma je bil dvorec sedež večjega kmetijskega posestva, med drugo svetovno vojno pa je prišel v last italijanske družbe Emona. Takrat so ga popolnoma izpraznili. Leta 1942 so ga vzele v najem redovnice uršulinke. V težkih vojnih časih so svojo nesebično pomoč nudile vsem pomoči potrebnim in tako nadaljevale plemenito Glavarjevo delo.

Dvorec in kapela sta vojne vihre prestala nepoškodovana, toda posestvo Lanšprež je po agrarni reformi prenehalo obstajati. Med letoma 1945 in 1948 so zemljo razdelili okoliškim kmetom, usoda dvorca pa je bila zapečateneta leta 1954. Takrat so ga porušili, material pa uporabili za gradnjo novih hiš. Povojna oblast žal

ni prepoznala in ni spoštovala kulturnozgodovinskega pomena tega lepega posestva. Ohranili so le nekaj kamnitih stebrov iz arkadnega hodnika in jih prepeljali v Dolenjski muzej Novo mesto. Ruševine dvorca so postopoma odstranjevali približno do leta 1960, danes je vidnih le še nekaj skromnih ostankov. Kapelo so po vojni delno porušili, zato ni bila več primerna za verske obrede.

Obnova kapele se je začela leta 1986. Pobudnik za to je bil Maks Kurent. Dela so izvajali pod vodstvom konservatorjev Jova Grobovška in Roberta Peskarja, denar za obnovo pa so prispevali Kulturna skupnost Slovenije, Občinska kulturna skupnost Trebnje, Kazenskopoboljševalni dom Dob in Čebelarstva družina Mirna – Šentrupert. Obsežna dela so zaključili leta 2004.

22. maja 2004 smo v Lanšprežu priredili drugi vseslovenski čebelarški praznik in blagoslov kapele. Priprave na to prireditev pa so bile dolgotrajne: novembra 2003 sem iz Semiča kar dvanaajstkrat odšel v Lanšprež, da smo s čebelarstvo zvezo pripravili vse potrebno za slovesnost. Za blagoslov in sveto mašo ob tej priložnosti sem zaprosil **beograjskega nadškofa dr. Franca Perka**. Njegova prisotnost je še dodatno prispevala k neponovljivemu vzdušju in izjemnemu razpoloženju na tej svečanosti. Pri cerkvenem obredu sta pomagala novomeški prošt **Jožef Lap** in takratni mirnski župnik Gregor Kunej. To je bil praznik vseh slovenskih čebelarjev, pripravili pa smo ga skupaj s *Čebelarstvo zvezo Slovenije*. Prireditve se je udeležilo več kot 1500 čebelarjev in drugih gostov, na proslavi je ponosno plapolalo 38 čebelarških praporov iz vse Slovenije. Slavnostni govornik je bil takratni predsednik Čebelarske zveze Slovenije Lojze Peterle, ki je med drugim poudaril, da bi bilo pomorov čebel veliko manj, če bi se naši čebelarji zgledovali po Petru P. Glavarju. Bogat kulturni program je popestrila tudi godba na pihala iz Šentruperta.

Gospa **Angela Kuplenik** z Mirne je izdelala in podarila oltarne prte ter lično okrasila kapelo, **Pavel Zdešar** pa je pomagal pri organizaciji blagoslova kapele in nabavi zvona.

Na proslavi je trebanjska županja, gospa **Marica Škoda**, obljubila, da bo kapela leta 2005 dobila novo fasado. Gospa je obljubo izpolnila, za kar smo ji čebelarji izredno hvaležni.

Na prvi proslavi v Lanšprežu so posadili dve lipovi sadiki: eno je posadila županja Občine Trebnje, drugo pa župan Občine Komenda. Prepričan sem, da čebelarji iz Trebnjega vzorno skrbijo za posajeni lipi, saj je bil Peter P. Glavar velik ljubitelj slovenskih lipovih dreves. V Komendi namreč še danes živijo lipe, ki jih je pred stoletji posadil prav on.

Pri zahtevni organizaciji, izbiri in nakupu zvona za kapelo v Lanšprežu je složno sodelovalo veliko ljudi. Posebna zahvala velja gospodom **Marku Česnu, Petru Kurentu in njegovi družini ter Pavlu Zdešarju**.

Glavarjev grob v grajski kapeli sv. Jožefa

7. maja 2006 so zvon namestili v zvonik. Za organizacijo postavitve zvona sta poskrbela takratni predsednik Regijske čebelarske zveze Petra Pavla Glavarja (RČZ PPG) **Marko Hrastelj** in njegov prijatelj Janko Gabrič. Čebelar **Mirko Pavlin** je zvon ponosno krstil s kranjsko medico. V trenutku, ko smo blagoslovili zvon v obnovljeni kapeli, sem pomislil na njene zapuščene zidove, porasle z bršljanom, ki so pred obnovo v Lanšprežu žalostno propadali. Občutil sem izredno zadovoljstvo in povezanost z vsemi, ki smo sodelovali pri obnovi tega lepega objekta.

Leta 2008 so v kapeli odkrili spominsko ploščo Maksu Kurentu ter obnovili vodnjak v bližini kapele in Glavarjev kozolec iz 18. stoletja. Za Glavarjevo dediščino na Lanšprežu sedaj že več kot desetletje skrbi predsednik RČZ PPG Anton Koželj.

Pri obnovitvenih delih smo čebelarji dokazali, da skupaj zmoremo vse, česar se lotimo. Zvon v obnovljeni kapeli danes spet vabi vse ljudi dobre volje in veselo naznanja, da Lanšprež še živi. *Še vedno živ pa je tudi spomin na Petra Pavla Glavarja, vélikega mecena slovenskega čebelarstva.* ■

Vir: Peter Pavel Glavar: zbornik prispevkov iz simpozija, Grm, Novo Mesto 2009. Lukovica: Čebelarstva zveza Slovenije

Foto: Arhiv Čebelarstva Koželj

Obnova Glavarjevega sadovnjaka

V Glavarjevem letu dolgoletne sanje postajajo resničnost. Znano je, da je Glavar na Lanšprežu zasadil okoli 600 dreves raznega sadja, obnovil vinograd, nasadil lipov drevored in drevored murv za gojenje sviloprejk. Danes raste še nekaj starih dreves. Z zasaditvijo 65 od predvidenih 100 visokodebelnih starih

Foto: Arhiv Čebelarstva Koželj

sort jablan in hrušk smo čebelarji ČD Trebnje letos poskrbeli za obnovo Glavarjevega sadovnjaka. Drevesa so darovali Društvo Kočevarjev, Sadjarskovrtnarsko društvo Tunjice in Društvo Studenčani, za kar se jim lepo zahvaljujemo.

Anton Koželj, ČD Trebnje

Glavarjeva dediščina na Lanšprežu

Po smrti Glavarjevega očeta Testaferate 1763 so P. P. Glavarju v Komendi ukinili vse pravice do upravljanja Komende. Glavar je posest na Lanšprežu kupil od Alojzija Adolfa Auersperga in se tja leta 1766 tudi preselil. Obnovil je grad, sezidal kapelo, kozolec in hlev za plemensko živino. Na Lanšprež je privabil ljudi iz bližnje in daljne okolice. Poučeval jih je o naprednem kmetijstvu in čebelarstvu. Vzrejal je plemensko živino, kmetom je brezobrestno posojal denar za nakup plemenske živine in čebel, ob slabih letinah jih je zalagal s semenskimi žiti. Postavil je več čebelnjakov, tri na Lanšprežu, druge pa v okolici za prevoz čebel na pašo. Glavar je že leta 1764 skonstruiral nov panj z nakladami in podkladami. Poroča, da je teh panjev že več tisoč po Gorenjski. V zapisih navaja, da se ta panj dobro obnese tudi na Dolenjskem. Na Lanšprežu je 1781 ustanovil prvo čebelarsko šolo. Spisal je pravila za praktični pouk in dal na razpolago svoje čebelnjake, sam pa je podajal znanje v deželnem slovenskem jeziku. Ustanovil je tudi čebelarsko zadrugo. Glavar je umrl 24. januarja 1784. V oporoki je vse svoje premoženje zapustil glavnim in popolnim dedičem, bolnim in onemoglim iz Komende in podložnikom iz gospodarstva Lanšprež. Posest Lanšprež naj prodajo in v Komendi zgradijo bolnišnico. Po Glavarjevi smrti je posest menjavala lastnike in propadala. Leta 1945 so grad porušili, ostala je le propadajoča kapela. Po letu 1980 se je začela vseslovenska čebelarska akcija zbiranja sredstev za obnovo kapele. Obnovo je izvedel Zavod za spomeniško varstvo Novo mesto. Ves čas po obnovi smo za kapelo in

Grajska kapela sv. Jožefa leta 2021

bližnjo okolico skrbeli trebanjski čebelarji. Ministrstvo za pravosodje je 18. septembra 2008 prepisalo kapelo v last Občine Trebnje pod posebnimi pogoji in jo dalo v upravljanje Čebelarskemu društvu Trebnje. Po Glavarju se imenuje tudi regijska čebelarska zveza. V letu 2019 smo z občinama Mirna in Trebnje, Kmetijsko šolo Grm Novo mesto, ČZS, ČD Trebnje, RČZ PPG in Spomeniškim varstvom Novo mesto podpisali pismo o nameri o celostni ureditvi posestva Lanšprež, ki ga želimo spremeniti v tematsko dovršeno in vsebinsko privlačno okolje, ki bo prispevalo k prepoznavnosti, okrepilo turistični potencial območja in regije.

Anton Koželj, predsednik RČZ PPG

Foto: Arhiv Čebelarstva Koželj

Dobrodelni Glavarjev pohod od Komende do Lanšpreža

Foto: Marko Borko

Pohodniki na cilju na Lanšprežu

Na Čebelarški zvezi Slovenije smo se letos ponovno odločili izpeljati dobrodelni pohod, ki je potekal 10. in 11. septembra 2021. Tokrat po poteh Petra Pavla Glavarja, saj letos mineva 300 let od njegovega rojstva. V ta namen smo prehodili kar 77 km, pot je potekala od njegovega rojstnega kraja Komende, kjer je odraščal in deloval, do Lanšpreža, kjer je pokopan. Tudi tokrat je na pohodu sodeloval Boštjan Noč, predsednik ČZS, ki je pot uspešno prehodil v celoti.

Pohod je tudi letos imel dobrodelno noto. S sodelovanjem z Zvezo paraplegikov Slovenije smo zbirali sredstva za podporo čebelarjem na invalidskih vozičkih. **Zbrali smo 11.684,50 EUR.** Vsem še enkrat hvala, vsem donatorjem in pokroviteljem dobrodelnega Glavarjevega pohoda. Donacija bo konec meseca oktobra predana Zvezi paraplegikov Slovenije.

Začetek pohoda v Komendi je z nagovorom odprl župan Komende g. **Stanislav Poglajen, ki je z nami prehodil tudi del poti.** Na startu se nam je pridružilo tudi do 50 pohodnikov. Predstavniki podjetja Hofer Slovenija so na startu pohoda pred Občino Komenda predali **donacijo** v višini **2000 EUR.** Pospremili so nas tudi invalidi na invalidskih vozičkih, ki so nas pričakali tudi na cilju na Lanšprežu. V Domžalah se nam je pridružil predsednik ČD Domžale g. Andrej Jus. V Dolu pri Ljubljani na Rajhovi domačiji so nas pričakali čebelarji ČD Dolsko s pogostitvijo in župan Željko Savič. Nato se nam je na poti do Janč pridružil predsednik ČD Dolsko Peter Uršič. Na Jančah nas je pričakal naš podpredsednik Marko Alauf. Pri Velikem Trebeljevem nas je pričakal predsednik ČD Ljubljana Moste Polje g. Tomaž Svete. V Višnji Gori pri Hiši kranjska čebela nas je pričakal župan Ivančne Gorice g. Dušan Strnad. Tam smo se v zgodnjih jutranjih urah okrepčali s tradicionalnim slovenskim zajtrkom. Pot nas je nato vodila do Občine Trebnje, kjer nas je sprejelo Čebelarско društvo Trebnje. Oddahnili in okrepčali smo se z malico in kavo.

Zaključek pohoda je bil na gradu Lanšprež naslednji dan v popoldanskih urah. Pričakali so nas župan občine Mirna Dušan Skerbiš, invalidi na invalidskih vozičkih in veliko podpornikov našega pohoda. Pohodnike je pričakala tudi pogostitev, vsak udeleženec pohoda pa je prejel zahvalo za sodelovanje.

Vsi sodelujoči so na pohodu in na zaključni prireditvi prejeli vrečko s semeni medovitih rastlin podjetja **HOFER Slovenija** ter poskusili srečo s srečko čebelarka, ki so jo lahko kupili na zaključku pohoda pri srečomobilu **Loterije Slovenije.**

Vsem pohodnikom in vsem, ki ste kakor koli sodelovali in prispevali pri tem dobrodelnem Glavarjevem pohodu, se iskreno zahvaljujemo. Hvala tudi vsem, ki ste nas pričakali ob poti in nas spodbujali, saj pot ni bila lahka, vendar nam je skupaj uspelo. ČZS je ponosna na to, da je vsako leto več pohodnikov, ki želijo z nami prehoditi del ali celo pot, zato z veseljem sporočamo, da se bomo drugo leto podali na pot, ki bo še daljša in seveda dobrodelno obarvana.

Ines Zajc Žunić, poslovna sekretarka ČZS

Pohodniki na startu v Komendi

Foto: Marko Borko

Osrednje praznovanje Glavarjevega leta na Lanšprežu

Letos, ko se ob 300-letnici rojstva spominjamo Petra Pavla Glavarja, duhovnika, dobrotnika, naprednega kmetovalca in čebelarja, je 11. septembra 2021 na Lanšprežu pri Trebnjem potekala svečana prireditev njemu v čast.

Slovesnost se je začela s sprejemom pohodnikov, ki so prehodili Glavarjevo pot iz Komende do Lanšpreža in prejeli zahvale. Nato je pred cerkvico sv. Jožefa ljubljanski stolni prošt Jožef Lap daroval sveto mašo ter blagoslovil obnovljeni Glavarjev visokodebelni sadovnjak. S prihodom praporščakov čebelarskih društev je sledil kulturni program z nagovori Boštjana Noča, predsednika ČZS, prošta Jožefa Lapa, mirnskega župana Dušana Skerbiša, Antona Koželja, ki je predstavil zgodovino Lanšpreža in obnovo cerkve sv. Jožefa, Avgusta Grila, ki je dal pobudo za obnovo sadovnjaka

in zanj podaril sadike starih sadnih sort dreves, ter Jožefa Pavliča, ki je orisal Glavarjevo delo. Podeljeni so bili tudi Glavarjeva priznanja, zahvale in odličja zaslužnim za delo v čebelarskih zvezah in društvih ter za podpiranje in nadaljevanje Glavarjevega dela.

Nagrado Petra Pavla Glavarja za življenjsko delo na področju čebelarstva sta prejela čebelarja Vlado Pušnik, predsednik sekcije apiterapevtov Slovenije, za delo na področju apiterapije, in Anton Koželj, predsednik Regijske čebelarske zveze Petra Pavla Glavarja, za ohranjanje čebelarske dediščine na Lanšprežu.

V okviru praznovanja je bila v Glavarjevi kapeli odprta razstava Zavoda za varstvo kulturne dediščine Novo mesto z naslovom Lanšprež – zibelka čebelarstva na Dolenjskem (predstavil jo je mag. Dušan Štepec).

Marko Borko

Foto: Marko Borko

Nenačrtovano srečanje nekdanjih in sedanjih predsednikov in podpredsednikov ČZS

V okviru praznovanja 300. obletnice rojstva Petra Pavla Glavarja je predsednik ČZS g. Boštjan Noč na Lanšprežu podelil Glavarjeva priznanja dvema pomembnima čebelarjema: Vlado Pušniku za življenjsko delo na področju apiterapije in Antonu Koželju, ki si že dolga leta skrbno prizadeva ohraniti Glavarjevo zapuščino na Lanšprežu. Pri podelitvi priznanj pa je prišlo do zanimivega naključja, ki je bilo popolnoma

nenačrtovano. Slovesnosti na Lanšprežu so se namreč udeležili nekdanji predsednik ČZS g. Lojze Peterle ter njegovi trije podpredsedniki: g. Vlado Pušnik, g. August Gril in g. Franc Šivic, poleg g. Boštjana Noča pa tudi njegovi trije podpredsedniki: ga. Marija Sivec, g. Janez Vencelj in g. Marko Alauf. Na fotografiji ni samo ge. Sivec, ki se je morala predčasno vrniti domov.

Franc Šivic

Čebelarjeva opravila v oktobru

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Letošnja čebelarška sezona je končana. Medu je bilo bolj za vzorec, na nekaterih območjih Slovenije še to ne. V času pisanja tokratnega članka sem ravno pri opravilih, ki sem jih opisal v prejšnji številki SČ-ja. Ravno kar sem opravil jesensko zatiranje varoj ter pripravljam družine, da jih iz gozda (Javornikov) pripeljem domov. Družine, ki so bile številčne in pripravljene za izkoriščanje hojeve mane, so nekaj prinesle, druge pa, kot sem že omenil – bolj za vzorec.

Zaključna dela čebelarške sezone

Oktobra se konča poletno obdobje. Dnevi so že občutno krajši in hladnejši. V naravi je vedno manj cvetja in posledično manj medicnine in cvetnega prahu za čebele. V naših krajih tudi preneha mediti bršljan. V avgustu in septembru sem imel pri rezervnih družinah, napravljenih avgusta, priprta žrela zaradi morebitnega ropanja. Konec oktobra pa se pojavnost ropov občutno zmanjša, pa tudi družine so se okrepile ter pripravile na zimo, zato v tem času ponovno odprem žrela. Tako preprečim, da bi se v panju nabirala odvečna vlaga. Vlaga v panju namreč povzroča plesnjenje satja, v notranjosti je zatohlo in prezimitev družine je vprašljiva.

Drugo kuhanje voska

Sortirani sati za taljenje

Dodatno paženje panjev ni potrebno, saj imam penasto gumo poleti in pozimi. Kar je dobro za mraz, je tudi za vročino, kar pa čebele zelo dobro prenašajo. Pomembnejše je, da material za paženje prepreči prepiti ter da vpija in oddaja vlago.

Če bo oktober hladen in deževen, bo na koncu meseca matica prenehala zalegati, drugače bo še kakšen teden podaljšala. Tako da bo v novembru samo še nekaj pokrite zalege. Poletne čebele začno oktobra množično odmirati, kar opazim pred panji na tleh. Z drugimi besedami: aktivno delo s čebelami je končano.

Če se bojim, da sem družinam dal kakšen liter sladkorne raztopine premalo, jo lahko na začetku meseca dodam. Šibkejšje družine stisnem na manj satov (npr. sedem) in poleg postavim pregradno desko (slepi sat) v velikosti AŽ-sata. Matično rešetko prekrijem z leseno ploščo, nanjo lahko tudi postavim penasto gumo. Ta mesec uredim okolico čebelnjaka, pospravim čebelnjak in očistim in razkužim vse orodje, ki sem ga potreboval v letošnji (skromni) pašni sezoni.

Izločanje satov

Če jih nisem septembra, iz panjev pobrem in presortiram sate za skladiščenje in za nadaljnjo predelavo – pretalitev. Plodiščni sati so še uporabni, če ob kontroli za sat postavim razprto dlan in pogledam proti svetlobi, vidim in ločim prste roke. Drugi temnejši, deformirani, nepravilno zgrajeni ter poškodovani, pa gredo v taljenje. Temelj vsakega

čebelarstva je menjavanje satov, in zato je treba vsako leto zamenjati vsaj tretjino satov v panju. Toda letos to ni bilo nemogoče. Ne varčujte s sati in jih ne poskušajte prihraniti za drugo leto. Če je sat za nadaljnjo predelavo, mora tja tudi iti! Staro satje je skladišče povzročiteljev čebeljih bolezni, kot so poapnela zalega, nosema in huda gniloba čebelje zalege. Tudi od izropanih in propadlih družin v septembru in oktobru naj gredo VSI sati v nadaljnjo predelavo, pa četudi so letošnji in lepi! Če vam bo naslednjo sezono primanjkovalo satov, boste pač prisiljeni dati čebelam v izgradnjo več satnic. Naj bo pravilo, ko je prava pašna sezona in so še čebele nagnjene h grajenju novih satov, se ne smete ustaviti pri eni tretjini novih satov. Nekatere družine, še posebno roji in umetni roji – ometenci (brez dodanih že izgrajenih satov) –, zgradijo vse sate, ki jih potrebujejo, če smo pazljivi in dosledni, lahko takšna družina zgradi tudi več satov, kot jih potrebuje v panju.

Prekuhavanje satov

Sate prekuham v parnem talilniku za sate. Tu se vosek stali in skupaj z drobnimi nečistočami steče v posodo. Ovojnice (srajčke) od zalege pa ostanejo v talilniku. Ko se vosek v posodi strdi, ga še enkrat prekuham. Drugo prekuhavanje opravi v posodi, v katero dodam vodo, nekje eno četrtino posode. Za ohlajanje posodo z voskom postavim na stirodur in jo tudi pokrijem z njim. Tako se vosek ohlaja počasi, in ker je lažji od vode, priplava na vrh, nečistoče pa se potopijo v vodo. Ohlajen kolut voska nato še dodatno očistim nečistoč, ki se držijo dnu koluta, ki je bil v stiku z vodo. Ker vosek reagira z železom in bakrom (se obarva rjavkasto oziroma zelenkasto), moram uporabljati emajlirano posodo oziroma iz nerjavečega jekla.

Skladiščenje satov

Za skladiščenje satov uporabljam štiri velike odslužene zamrzovalne skrinje. V vsako gre približno

Foto: Franko Dolgan

Zapiralo proti mišim in hkrati zmanjšanje prehoda za čebele – obramba proti ropu

150 satov. Na vrh satov postavim plastično posodo, odporno proti kislinam, in vanjo vlijem očetno kislino. Na 100 l prostornine uporabim 200 ml 80-% očetne kisline. Očetna kislina uničuje spore noseme in preprečuje razvoj voščene vešče. Po treh tednih skrinjo odprem in prezračim. Nato pa v skrinjo postavim mravljinčno kislino. Na 100 l prostornine uporabim 80 ml 85-% mravljinčne kisline. Tako so sati zaščiteni pred voščeno veščjo in skladiščeni do pomladi. Odkar združujem ta dva načina skladiščenja satov, se mi v čebelarstvu ne pojavljata nosema in ne poapnela zalega v čebeljih družinah. Pred voščeno veščjo sate lahko tudi zaščitim, če jih zamrznem. Lahko pa jih skladiščim v prostoru, v katerem je sobna temperatura pod 10 °C.

Zaščitite čebele in posledično sebe pred mišmi

Letos je poleg os in sršenov tudi zelo veliko miši, saj jih je mogoče opaziti prav povsod. Jeseni miši iščejo hrano in zavetišče. V panju lahko najdejo oboje. Če je v okolici čebelnjaka veliko miši, je na žrela panjev, priporočljivo namestiti zapirala, ki preprečujejo mišim vstop. V čebelnjak pa se lahko tudi namestijo pasti in odganjalci za glodavce ali se omogoči mačkam, da opravijo svoje delo. 🍯

Skladiščenje satov v zamrzovalni skrinji s plastično posodo in očetno ali mravljinčno kislino

Foto: Franko Dolgan

Drevored lip v spomin velikim ljudem slovenskega čebelarstva

Slovensko čebelarstvo so skozi zgodovino zaznamovali čebelarji, ki so za seboj zapustili trajne sledi. 55 veljakom, ki so postavili temelje slovenskemu čebelarstvu in ga s svojim vsestranskim delovanjem povzdignili v prepoznavno slovensko čebelarsko kulturo doma in v svetu, smo poklonili drevored lip. Drevored lip v spomin velikim ljudem slovenskega čebelarstva smo vzpostavili v sodelovanju z Občino Črna na Koroškem, ki je odstopila prostor in uredila vso potrebno infrastrukturo za saditev lip in ureditev parka. S svojim trudom in angažiranostjo se je občina še enkrat dokazala kot čebelam najprijaznejša, kar smo prepoznali že leta 2018. Vse zahvale gredo tudi podjetju Hofer, ki je omogočilo nakup sadik in vse potrebno za njihovo posaditev. Zahvaljujemo se tudi krajinski arhitektki Kristini Ravnik za idejno zasnovo drevoreda, za katerega verjamemo, da se bo v naslednjih letih samo še dopolnjeval, in krajankam, krajanom, čebelarkam, čebelarjem ter vsem obiskovalcem Občine Črna na Koroškem ponudil informacije o zgodovini

Foto: Nace Zavrl

slovenskega čebelarstva. Z leti, ko bodo lipe večje, pa tudi hladno senco, našim čebelam in oprasevalcem pa vire nektarja in cvetnega prahu. Vzemite si čas in se sprehodite skozi park ter počastite velike može slovenskega čebelarstva.

Aleš Bozovičar, vodja ONS

Učna pot ČZS sedaj tudi za slepe in slabovidne

ČZS skupaj s partnerji v okviru LAS projekta razvija posebno elektronsko tablico za slepe in slabovidne, ki poleg vsebin nudi

tudi dejansko vodenje po učni poti, natančen opis poti, prepreke ob poti, skratka vse potrebno za samostojen ogled poti. Odprte učne poti z

uporabo elektronske tablice bo v četrtek, 28. oktobra 2021, ob 16. uri na Čebelarski zvezi Slovenije. Vabljeni!

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Bučkin zavitek z lipovim medom v glineni skledi

SESTAVINE

Vlečeno testo: voda, moka, olje

Nadev: 1 buča hokaido, 4 jedilne žlice lipovega medu, 400 g skute, 1 dl sladke smetane, 2 jajci, cimet (po okusu), sladkor v prahu za okras

PRIPRAVA

Vlečeno testo: Sol raztopimo v vodi. Moko presejemo v skledo, v jamico zlijemo olje in slano vodo, nato začnemo počasi mešati. Ko dobimo enotno zmes, testo gnetemo, da postane zelo elastično. Testo razdelimo na dva enaka dela. Vsak del položimo na krožnik, premazan z oljem, po vrhu ga prav tako tanko premažemo z oljem in pokrijemo s skledo ali pokrovko, s čimer preprečimo, da bi se površina testa posušila.

Testo naj na delovnem pultu na sobni temperaturi počiva vsaj eno uro, še bolje dve. Dovolj veliko mizo ali pult prekrijemo s prtom in ga dobro pomokamo. Testo zvrnemo na prt, narahlo pomokamo in tanko razvaljamo ali med rokami raztegnemo. Nato začnemo vleči. To storimo tako, da pod testo damo obe roki in nad prsti v zraku testo s hrbtno stranjo rok počasi in previdno vlečemo od sredine proti robu, proti sebi, da dobimo na sredini primerno tanko testo. Na koncu čim tanjše razvlečemo še robove. Zdaj pustimo testo nekaj minut, da se malce osuši, medtem pripravimo nadev.

Nadev: Očiščeno bučo narežemo na kocke in jo soparimo 15 minut, nato jo stresemo v pekač, premažemo z lipovim medom in potresemo s cimetom. Zmes pečemo na 170 °C. Po 30 minutah pretresemo v skledo, zmečkamo kot za pire in dodamo skuto. To maso potresemo po razvlečenem testu, ki smo ga prej pokapali z raztopljenim maslom, in zavijemo. Namestimo v okrogli pekač in pečemo v pečici na 180 °C.

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorica recepta: Jožica Rejec, PiranArt Guesthouse

Foto: Jožica Rejec, PiranArt Guesthouse

Nov visokotehnološki čebelarški dosežek »3D-kranjica« predstavljen javnosti

Foto: Tamino Petelinšek/STA

V petek, 27. avgusta 2021, sta v Čebelarstem centru Slovenije predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in predsednik Čebelarste zveze Slovenije Boštjan Noč razgrnila 3D-kranjico. Dogodek predstavlja prispevek Čebelarste zveze Slovenije ob predsedovanju Republike Slovenije Svetu Evropske unije. Na dogodku razgrnitve je sodelovalo več govornikov.

Dr. Jože Podgoršek, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, pove, da v Sloveniji čebelarstvu dajemo zelo velik pomen, npr. z različnimi ukrepi MKPGja in obljubljenjo pomočjo čebelarjem v letu 2021. Pohvali številne dobre zamisli predsednika Boštjana Noča, kar je tudi ideja za prenos znanja na področju čebelarstva s projektom 3D-kranjica.

Boštjan Noč, predsednik ČZS in avtor idejne zasnove za 3D-kranjico, je povedal, da ga navdaja hvaležnost, da Čebelarsti center Slovenije stoji na eni najlepših lokacij z najlepšim razgledom v Sloveniji in da danes dobiva center novo atrakcijo, 3D-kranjico, ki je plod slovenskega znanja. Pri izvedbi projekta je ČZS sodelovala s slovenskim podjetjem Intri in rezultat je vrhunski. Napovedal je tudi skorajšnje dokončanje izgradnje Hiše kranjska čebela v

Višnji Gori ter ob te priložnosti županu Občine Ivančna Gorica Dušanu Strnadu izročil 20centimetrski model čebele.

Prof. dr. Janez Bogataj, etnolog in ambasador Evropskega gastronomski regije Slovenija, je v nagovoru z naslovom »Ali se še zgledujemo po čebelah? Kranjska sivka med čebelarsto dediščino in sodobnostjo« navedel več starinskih čebelarstvih pregovorov, ki krasijo pročelja panjev še danes, kot sta Po bučelah se vižej! ter Tle se špegajte lenuhi, pri tej mali, marni muhi! Zgled delavnosti čebel je razlog, da so si jo za svoj emblem izbrali ustanovitelji Akademije delavnih (operozov), ki je bila ustanovljena v Ljubljani leta 1693 in

Opis 3D-kranjice

3D-kranjica je fizični model čebele delavke *Apis mellifera carnica* torej naše avtohtone kranjske čebele. Maketa je izdelana v razmerju 1 : 100, tako v dolžino meri 170 cm in je edinstven didaktični pripomoček, namenjen poučevanju in promociji. Postavljena je na vrteči se platformi, vgrajeni v repliko čebelnjaka. Izdelava modela 3D-kranjice z več kot 900 odstotno morfološko podobnostjo z resnično čebelo delavko je bila kompleksna tako v umetniškem kot v tehnološkem smislu, kar so omogočile najsodobnejše tehnologije. Za osnovo je služila resnična kranjska čebela, slikana z mikro CT-napravo, do mikrona natančno. Iz tega sestavljen digitalni model čebele je bil uporabljen pri izdelavi fizičnega modela s pomočjo 3D-tiska. Model vsebuje gibljive dele telesa, devet poučnih animacij v slovenskem in angleškem jeziku ter taktilni didaktični pripomoček – model čebele v velikosti 20 cm za slepe in slabovidne, ki ga bodo lahko občutili v rokah.

Foto: Tamino Petelinšek/STA

je predhodnica današnje Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Danes si čebele premalo jemljemo za zgled in bi se morali vrniti k vrednotam, ki jih predstavljajo. 3D-kranjica predstavlja dober učni pripomoček, ki bo k zgledu, ki ga dajejo čebele, usmerjal predvsem mladino.

Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja ter vodja projekta 3D-kranjica, je opisal nastanek in lastnosti modela.

Razgrnitve so se udeležili številni visoki gosti, veleposlaniki oz. njihovi namestniki iz Češke, Indije, Irske, Japonske, Kosova, Madžarske in Rusije, nekateri

evropski poslanci in poslanci Državnega zbora Republike Slovenije, županja in župani oz. podžupani slovenskih občin, predstavniki organizacij in podjetij, s katerimi odlično sodelujemo, številni predsedniki čebelarских društev, čebelarji in čebelarke ter predstavniki medijev.

3D-kranjica je stalno na ogled v Čebelarškem centru Slovenije. Ogled animacij je v okviru čebelarških usposabljanj in predstavitev ČZS brezplačen. Za splošno javnost je ogled animacij možen z nakupom žetona v delovnem času gostišča Čebelica.

Marko Borko

Regijski učni čebelnjaki

Večina čebelarjev se ukvarja s čebelarstvom zaradi pridelave čebeljih pridelkov, vendar je čebelarstvo veliko več kot samo njihova pridelava. Gre za zelo razvejano dejavnost in prav zaradi

tega imajo čebelarji dobre možnosti za razvijanje podjetniških idej in za iskanje tržnih niš. Uspeh čebelarjev in kakovost ter količina čebeljih pridelkov so odvisni od številnih nepredvidljivih dejavnikov,

izzivov in neznank, ki terjajo več čebelarjeve pozornosti, sposobnosti razumevanja, predvidevanja, pravilnega in pravočasnega odzivanja. Ključnega pomena za uspešno čebelarjenje pa je znanje.

Regijski učni čebelnjak Cerknica

Regijski učni čebelnjak Cerkno

Regijski učni čebelnjak Dravograd

Regijski učni čebelnjak Ilirska Bistrica

Regijski učni čebelnjak Maribor

Regijski učni čebelnjak Murska Sobota

Regijski učni čebelnjak Ptuj

Regijski učni čebelnjak Šentjur

Regijski učni čebelnjak Zgornje Corje

Dosedanja izobraževanja s področja čebelarstva so zajemala predvsem predavanja in teoretična izobraževanja v predavalnicah. A kot je ugotovil že ameriški psihiater William Glasser, se v življenju naučimo: 10 % tega, kar preberemo, 20 % tega, kar slišimo, 30 % tega, kar vidimo, 50 % tega, kar vidimo in slišimo, 70 % tega, o čemer razpravljamo, 80 % tega, kar smo preizkusili, in 95 % tega, o čemer učimo druge.

Znanja torej na praktičnih izobraževanjih pridobimo več, in tako so tovrstna izobraževanja tista, katerih rezultat je dobro izobražen čebelar, ki lahko poskrbi za razvoj, kakovost in uspešnost svojega čebelarstva. **Prav zaradi tega je ČZS letos, v okviru Javnega razpisa za vzpostavitev čebelnjakov za prenos znanja v čebelarstvu v javno korist, začela projekt postavitve regijskih učnih čebelnjakov**, na katerih bo možno izpeljati praktična usposabljanja. Usposabljanja

bomo razdelili v dva sklopa, v osnovna izobraževanja in specialna izobraževanja.

Osnovna usposabljanja so:

- delavnica o apitehničnih ukrepih,
- delavnica o tehnologiji čebelarjenja z AŽ-panjem,
- delavnica o tehnologiji čebelarjenja z LR-panjem,
- prikaz osnovne odbire v čebelarstvu in izvajanje rejskega programa,
- delavnice s področja zdravstvenega varstva čebel.

Specialna usposabljanja so:

- delavnica Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu,
- delavnica o pridelavi cvetnega prahu,
- delavnica prikaza tehnologije pridobivanja namenskega propolisa,
- delavnica o pridelavi čebeljega strupa.

Letos so bili postavljeni in z vsem potrebnim osnovnim čebelarskim inventarjem in panji opremljeni učni čebelnjaki na območju podravskega ČD (ZČD Ptuj in ČZD Maribor), primorskega ČD, gorenjskega ČD, celjskega ČD, pomurskega ČD, notranjskega ČD, obalno-kraškega ČD in koroškega ČD. Čebelnjakov ne bi bilo mogoče postaviti brez velikega angažiranja in dela gradbenih odborov iz posameznih regij. Ti so pridno zbirali vso potrebno dokumentacijo in skrbeli, da so dela pri postavitvi čebelnjakov potekala nemoteno, za kar se jim še enkrat zahvaljujem.

Naslednje leto pridejo na vrsto čebelnjaki na lokacijah posavskega ČD, dolenskega ČD, belokranjskega ČD, zasavskega ČD in ljubljanskega ČD. Na predsednike teh čebelarskih regij oziroma društev se že sedaj obračam, da se, da bi se izognili časovni stiski, čim prej dogovorijo za lokacijo postavitve regijskega čebelnjaka.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev

Slovenske čebelarje vabimo, da se tudi letos pridružijo najbolj množični predstavitvi čebelarstva doslej, to je sodelovanje in predstavitev čebelarstva na dnevu odprtih vrat. To je priložnost, ko čebelarji obiskovalcem predstavijo svojo dejavnost, opozorijo nase in na svoje poslanstvo, ki ga tako predano opravljajo. Vsakoletni izjemni odziv

društev, ko odpre vrata več kot 100 čebelarskih društev po Sloveniji, je postal že tradicionalni dogodek, ki ga skupaj z društvi organizira Čebelarska zveza Slovenije, JSSČ. **Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev bo v petek, 22. oktobra 2021**, oziroma se bodo čebelarji prilagodili lokalnim praznikom in bodo odprli svoja vrata po uradno napovedanem datumu.

Izpolnjeno prijavnico o sodelovanju, ki so jo prejela vsa čebelarska društva in je na spletni strani ČZS pod rubriko OBRAZCI, pošljite najkasneje **do 15. oktobra** na e-naslov: vlado.augustin@czs.si. Pri izvedbi dneva odprtih vrat je treba upoštevati smernice in priporočila NIJZ-ja glede covida-19.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Dopolnjujemo e-katalog spominkov

Vse zainteresirane, ki izdelujete unikatne ter ročno izdelane umetnine, in tiste, ki se boste opogumili, da izpeljete pot od ideje do izdelka, vabimo, da svoj izdelek, ki je lahko čebelarski spominek ali darilo, pošljete na naslov Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica. Izdelki in darila naj bodo v zaprti pošiljki, na kateri naj bo napisano: »E-KATALOG

SPOMINKOV«. Poleg poslanega predmeta je obvezna priloga Vloga za objavo čebelarskega spominka ali darila. Izdelke lahko pošljete tako fizične kot tudi pravne osebe. Vse poslane izdelke pregleda komisija, in če so primerni, jih bomo objavili v katalogu spominkov in daril na spletni strani: <https://spominki.czs.si>. Primerni spominki in darila, ki bodo poslani do 15. novembra 2021, bodo

razstavljeni ob dnevu čebelarskega turizma v decembru. Več informacij o dopolnitvi kataloga in Vloga za objavo čebelarskega spominka ali darila so na voljo na spletni strani ČZS. Za dodatna vprašanja se lahko obrnete na: tina.zerovnik@czs.si. Veselimo se edinstvenih spominkov in daril, ki nam jih boste poslali za objavo v spletnem katalogu!

Tina Žerovnik, svetovalka JSSČ

Čebelarji na 59. sejmu AGRA

V avgustu je potekal že 59. mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA, ki ga ne bomo ocenjevali po številu razstavljalcev, velikosti razstavnih prostorov in številu obiskovalcev. Največji dosežek je, da so ga pripravili v času epidemije in ukrepov, omejitev, ki niso vplivale optimizma, da bomo lahko sejem doživeli v živo. Sejem bomo ocenjevali po tem, da so organizatorji skupaj z razstavljalci, s kmeti, živilsko industrijo in pristojnimi institucijami vztrajali, ker spoštujemo skoraj šestdesetletno sejmsko tradicijo in dolgoročno poslanstvo slovenskega podeželja.

Sejma se je udeležila tudi Javna svetovalna služba v čebelarstvu, ki se je v razstavnem delu predstavila s paviljonom Medena zgodba. To je prevozni čebelnjak, namenjen izobraževanju, predstavitvi in promociji slovenskega čebelarstva ter medenih izdelkov. Opremljen je z najsodobnejšo video in zvočno tehniko. V čebelji svet nas popelje s pomočjo vida, vonja, tipa in na koncu tudi okusa, s prav posebno medeno postajo.

Drugi dan sejma, v nedeljo, je bil rezerviran za čebelarje, gozdarje in rejce avtohtonih pasem živali. Še posebno svečano je bilo pri nas čebelarjih, saj so celo nedeljo potekali čebelarški dogodki.

Pred svečano **razglasitvijo in podelitvijo priznanj 2. mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in 20. ocenjevanja medu** so imeli pozdravne nagovore predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec, predsednik ČZS Boštjan Noč in minister za kmetijstvo dr. Jože Podgoršek.

Predsednik ČZS je izpostavil, da je letošnja Agra prebila led ukrepov in strahu. Z upoštevanjem pogoja PCT in z možnostjo testiranja in cepljenja na sami prireditvi je omogočila varno poslovno dejavnost in druženje, ki so ga že vsi pogrešali. V nagovoru je predstavil letošnjo katastrofalno čebelarstvo sezono.

Paviljon Medena zgodba na sejmu AGRA

Priznanja na letošnji Agri je podelil kmetijski minister Podgoršek, ki je med pozdravnim govorom poudaril, da bo ministrstvo po težki sezoni čebelarjem ponudilo roko. Prav tako nas je obvestil, da je eden od ciljev predsedovanja Svetu Evropske unije na področju kmetijstva nadaljevanje dela na dosjeju označevanja mešanic medu. **Naslov šampiona je v letu 2021 osvojil gozdni med čebelarstva Kapš iz Straže.**

Poleg mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in medu pa je bila **posebnost tokratnega srečanja svečano razvite prapora ČZD Pomurja.** Častni razvijalec prapora je bil Boštjan Noč, predsednik ČZS, botra prapora pa Aleša Mižigaj, direktorica Medexa. V okviru prireditve je bil podpis pisma o nameri o skupnem prizadevanju za ureditev čebelarstva izobraževalno promocijskega centra Pomurja.

Vzorčni sejmski čebelnjak

Šampion 2021 je gozdni med čebelarstva Kapš iz Straže.

Po končani svečanosti je v dvorani 2 potekalo strokovno predavanje, ki sta ga izvedla Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš pri ČZS, in Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja pri JSSČ. Bozovičar je predstavil šokanten podatek, da je bil **letos povprečen donos na tehtnicah, ki jih upravlja v Sloveniji ONS, samo 1,3 kg.**

Čebelarski nedeljski dan se je nadaljeval popoldan, ko je minister Podgoršek skupaj s predsednikom Nočem in predsednikom uprave sejma Erjavcem prerezal trak in odprl prvi vzorčni čebelnjak na sejmu.

Vlado Augustin, svetovalec JSSČ

Razvitje prapora ČZD Pomurja

Foto: Vlado Augustin

Festival čebelarske pesmi je odmeval v idiličnem okolju Čebelarskega centra Slovenije

V petek, 3. septembra 2021, se je v idiličnem okolju Čebelarskega centra Slovenije odvijal že 5. Festival čebelarske pesmi. Pevci so še enkrat dokazali, da pesem združuje in povezuje, saj se je na festival prijavilo kar devet pevskih skupin iz širne Slovenije.

Želja mnogih nastopajočih, ki jim manjka ne samo vaj, ampak tudi nastopov ter druženja, je bila, da se festival organizira na prostem, v idiličnem okolju Čebelarskega centra Slovenije. Vreme nam je šlo na roko. Pevci in pevke so vrhunsko opravili svoje delo in pripravili odlično vzdušje ter večer obogatili z različnim repertoarjem pesmi. Še preden pa je pesem zazvenela, sta festival odprla Boštjan Noč, predsednik ČZS, in Marko Alauf, podpredsednik ČZS. Tokrat so na Festivalu čebelarskih pesmi pod zvezdami zapeli: Moški pevski zbor Janko Kersnik Lukovica, Ženski pevski zbor

Večernica, Društvo Skrinca, Dramsko pevsko skupina Zarja, Ženski pevski zbor Vesele kmetice, Mešani pevski zbor Društva upokojencev za Selško dolino, Ljudske pevke Predice, Ženski pevski zbor DU Rožna dolina ter Moški komorni zbor ČZS.

Pred podelitvijo priznanj je predsednik ČZS zbranim pevcem in pevkam dejal, da ima vedno kakšno noro idejo, zato je povabil pevce Moškega komornega zbora ČZS, da zapojejo Slakovega Čebelarja, drugi pa po svojih močeh oziroma glasu sodelujejo. Slakov čebelar je zazvenel v vsej svoji veličini. Večer smo obogatili tudi z medeno kulinariko, saj je Gostišče pri čebelici pripravilo »palačinko velikanko« in jo posladkalo z medenim nadevom. Pevci in pevke so se poslovili z željo, da se naslednje leto ponovno srečamo že na 6. Festivalu čebelarske pesmi.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Foto: Barbara Dimc

Pomen in pomembnost odličij Antona Janše

ČZS na podlagi *Pravilnika o odlikovanjih, priznanjih in nagradah* med drugim podeljuje odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje. Odličja se podeljujejo članicam in članom ČZS ter v izjemnih primerih tudi drugim fizičnim in pravnim osebam zunaj čebelarstva, če so ti s svojim delom pomembno prispevali k napredku čebelarstva. Poleg odličij Antona Janše, ki so najvišja odlikovanja ČZS, ta podeljuje še nagrade, častne diplome, listine častnega člana, značke zvestobe, listino čebelarskega veterana in značke za dolgoletno delo čebelarju mentorju.

Svoja odlikovanja, na podlagi svojih pravilnikov, podeljujejo tudi regijske čebelarske zveze, čebelarska društva in druge čebelarske organizacije.

Komisija UO ČZS za odlikovanja, priznanja in nagrade je pristojna, da izmed predlaganih kandidatov za odličja Antona Janše I. stopnje izbere tiste, ki izpolnjujejo pogoje in so najzaslužnejši, da so s svojim delom v preteklosti pomembno prispevali k napredku čebelarstva. Izbrane predlaga UO ČZS, ki je tudi odločevalec o dobitnikih priznanj. **Tu se presoja pomembnost prispevkov posameznikov k napredku čebelarstva. Glavni namen je, da se odličja podelijo resnično tistim, ki si to zaslužijo.** Tu gre najprej za presojo članov Komisije UO ČZS za odlikovanja, priznanja in nagrade in nato še za presojo celotnega UO ČZS. Z namenom, da odličje ne izgubi svojega pomena, pravilnik določa, da UO ČZS lahko letno podeli do 15 odličij. To je tudi upoštevano.

Drugače pa je pri podeljevanju odličij Antona Janše II. in III. stopnje. Za podeljevanje teh odličij so pristojne čebelarske organizacije, ki so članice ČZS. **Naj tu poudarim, da gre tudi pri teh odličjih za najvišja odličja ČZS.** Tudi ta odličja so namenjena le tistim, ki s svojim delom pomembno prispevajo k napredku čebelarstva. Za članice in člane, ki so manj dejavni ali zgolj dolgoletni člani, lahko čebelarske organizacije, po Pravilniku o odlikovanjih, priznanjih in nagradah UO ČZS, podelijo pisna priznanja, listine častnega člana, značke za dolgoletno delo in listino čebelarskega veterana. Kot drugo pa so tu tudi odličja, priznanja, nagrade, zahvale ... regijskih čebelarskih zvez, čebelarskih društev in drugih čebelarskih organizacij. **Odličja Antona Janše II. in III. stopnje niso namenjena kot nadomestila za društvena priznanja.**

Z namenom, da odličja Antona Janše ohranijo svoj pomen in pomembnost, naj čebelarske organizacije pred podelitvijo odličij II. in III. stopnje dobro pretehtajo, komu bodo odličja podeljena. **Da jih resnično dobijo tisti, ki si odličje zaslužijo, ga bodo prevzeli s ponosom in ga tudi s ponosom nosili.** Citiramo tudi člene iz

Pravilnika o odlikovanjih in priznanjih:

7. člen (odlikovanje A. J. III. stopnje)

Odlikovanje A. J. III. stopnje (bronasto) podeli UO ČO zaslužnemu čebelarju ali drugi fizični ali pravni osebi za najmanj 8 let uspešnega opravljanja nalog in akcij, navedenih v 5. členu tega pravilnika. UO ČZS lahko podeli enako odlikovanje ČO, ki praznuje 50 ali več let uspešnega delovanja, ali drugi fizični ali pravni osebi zunaj čebelarstva za najmanj 5 let ponavljajoča se dejanja in akcije, navedene v 5. členu tega pravilnika. Odlikovanje A. J. III. stopnje se lahko podeli tudi posmrtno. Odlikovanje A. J. III. stopnje (bronasto) je listina ter v za ta namen izdelani šatulji vstavljeno posebno odlikovanje in značka.

8. člen (odlikovanja A. J. II. stopnje)

Odlikovanje A. J. II. stopnje (srebrno) podeli UO OČZ, kjer le-te ni, pa UO ČO ob pisnem soglasju sosednje ČO zaslužnemu čebelarju ali ČO za najmanj 15 let uspešnega opravljanja nalog in akcij, navedenih v prvem odstavku 5. člena tega pravilnika, ali najmanj 5 let na meddruštveni ravni. UO ČZS lahko podeli enako odlikovanje ČO, ki praznuje 70 ali več let uspešnega delovanja, ali drugi fizični ali pravni osebi zunaj čebelarstva za najmanj 15 let ponavljajoča se dejanja in akcije, opisane v 5. členu tega pravilnika. Odlikovanje A. J. II. stopnje prejme le prejemnik, ki je že odlikovan z odlikovanjem III. stopnje. Odličje A. J. II. stopnje se lahko podeli tudi posmrtno. Odlikovanje A. J. II. stopnje (srebrno) je listina ter v za ta namen izdelani šatulji vstavljeno posebno odlikovanje in značka.

9. člen (odlikovanje A. J. I. stopnje)

Odlikovanje A. J. I. stopnje (zlato) podeli UO ČZS zaslužnemu čebelarju ali drugi fizični ali pravni osebi za najmanj 25 let uspešnega opravljanja nalog in akcij, navedenih v 5. členu tega pravilnika, ali najmanj 10 let na državni ravni, ter ČO, ki praznuje 90 ali več let uspešnega delovanja. Odlikovanje A. J. I. stopnje prejme le prejemnik, ki je že odlikovan z odlikovanjema III. in II. stopnje. Odlikovanje A. J. I. stopnje se lahko podeli tudi posmrtno.

15. člen (značka zvestobe)

Značko zvestobe ČZS podeljuje UO ČO, katerega član je prejemnik značke, čebelarju, ki je neprekinjeno član ČO in ČZS 10, 20, 30, 40, 50 let. Značko zvestobe na osnovi lastnih podatkov o članstvu ČO naročajo pri ČZS. Značka zvestobe je posebna značka z navedbo števila let članstva skupaj s posebno listino.

Janez Vencelj, podpredsednik ČZS

Srečanje tržnih čebelarjev iz Slovenije, Hrvaške in Madžarske

ČZS JSSČ organizira srečanje tržnih čebelarjev iz Slovenije, Hrvaške in Madžarske. Srečanje bo potekalo na Čebelarški zvezi Slovenije **21. oktobra 2021 ob 15. uri**. Namenjeno je izmenjavi znanj in izkušenj ter problematiki tržno usmerjenih čebelarjev. Potekalo bo v obliki debatnega druženja. Teme srečanja so: struktura čebelarstva, čebelje paše, prodaja matic, pašni redi, izkoriščanje paš, potvorbe medu, usposabljanja v čebelarstvu, zdravstveno varstvo,

možnosti povezovanja in pridobitev finančnih podpor v čebelarstvu. Srečanje bo potekalo do 17. ure v ožji skupini. V ožji skupini bodo sodelovali predsednik ČZS Boštjan Noč in predsednik Hrvaške čebelarstva Zvezke Željko Vrbos ter predstavniki tržnih čebelarjev obeh zvez. Pridružili se bodo tudi tržni čebelarji iz Madžarske. Sodelovali bosta tudi dr. Metka Pislak Očepek, VF NVI, in dr. Ivana Tlak Gajger, VF.

Ob 17.30 sledi nadaljevanje posveta v razširjenem obsegu,

na ta del posveta vabimo vse tržno usmerjene čebelarje. Na razširjenem delu se bodo predstavili povzetki in sklepi, ki so nastali v ožji skupini. Srečanje slovenskih in hrvaških čebelarjev bo vsakoletno. Veselimo se že ponovnega srečanja na Hrvaškem v naslednjem letu. Za udeležbo na dogodku velja izpolnjevanje pogojev PCT oz. priporočil NIJZ-ja.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Osebna svetovanja terenskih svetovalcev v mesecu oktobru

Čebelarjeva naloga v tem času je, da oskrbi čebele za prezimovanje. Čebele pa se sedaj stisnejo v gručo v del panja, kjer nameravajo prebroditi zimske dni. Sedaj je tudi čas, ko se lahko napotimo po nasvet do najbližjega terenskega svetovalca na območju, kjer čebelarimo.

O čem nam lahko sedaj svetujejo?

1. O prodaji čebeljih pridelkov doma na domu, tržnici, sejmihi ... S terenskim svetovalcem lahko skupaj preverita točnost zapisov obveznih podatkov na nalepkah. Pripravite si vzorce medu, ki ste jih pridelali letos. Terenski svetoalec

bo ob enkratnem obisku oz. svetovanju opravil celotno analizo medu. Podatki bodo v pomoč pri določanju vrste medu. Poleg tega lahko skupaj preverita ustreznost urejenosti prostorov, ki jih namenjate za čebelarstvo ter čebelarstvo dokumentacijo.

2. Jesenski čas je tudi čas zaščite satja. S terenskim svetovalcem skupaj pregledata in sortirata satje, ki je še primerno za vstavljanje v čebelje družine prihodnje leto. Poleg tega vam svetuje, kako satje zaščititi pred voščeno veščo.

3. Spremljanje odpada varoj. Terenski svetoalec vam je v pomoč in na voljo za svetovanje tudi o tem, zakaj je pomemben testni vložek v čebelji družini ter kako spremljati odpad varoj.

Svetuje vam lahko tudi, če imate kakršno koli drugo vprašanje v čebelarstvu. Vprašanja lahko zastavite tudi čebelarji, ki ste na začetku čebelarstva poti. Tako je sedaj kar nekaj razlogov, da pokličete terenskega svetovalca v čebelarstvu in se dogovorite za osebno svetovanje.

Tomaž Samec, svetoalec JSSČ

Iščemo čebelam najprijaznejšo občino v letu 2021

ČZS, JSSČ, v partnerskem sodelovanju s Semenarno Ljubljana išče čebelam najprijaznejšo občino v letu 2021. Namen natečaja je izboljšanje sodelovanja med lokalnimi skupnostmi in čebelarstvom. Projekt, ki traja že vrsto let, je prinesel naziv čebelam najprijaznejša občina že številnim občinam, ki so sodelovale na razpisu. Vljudo smo povabili občine k sodelovanju.

Predlagatelji so lahko izključno občine. Prijavni obrazec najdete na spletni strani ČZS. Na prijavnem obrazcu se navedejo vse dejavnosti, ki jih **občina izvaja v korist ohranjanja čebelarstva v dotičnem letu**, ki jih lahko podkrepite tudi s fotografijami. Izpolnjene prijave obrazce posredujete na naslov ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica, **najkasneje do 31. oktobra 2021.**

Predsednike čebelarstvenih društev vabimo, da spodbudijo občine, da se prijavijo na razpis.

Po zaključku prejema prijav bo strokovna komisija v ožji izbor

izbrala tri slovenske občine, ki se bodo potegovala za naziv čebelam najprijaznejša občina v letu 2021. Semenarna Ljubljana bo čebelarstvom iz najboljših občin podarila vrečke semen medovitih rastlin. O podrobnostih razglasitve vas bomo naknadno obvestili. V primeru dodatnih vprašanj se lahko obrnete na Natašo Klemenčič Štrukelj (nataša.strukelj@czs.si, 040/436 518, 01/729 61 04).

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Delavnica o osnovah trajnostnega razvoja za čebelarje in apiterapevte

Čebelarska zveza Slovenije bo v soboto, 27. novembra 2021, ob 9. uri v prostorih ČZS organizirala delavnico o osnovah trajnostnega razvoja za čebelarje in apiterapevte.

Trajnostni razvoj je beseda, ki jo slišimo že na vsakem koraku. Poslušamo o podnebnih spremembah, pomenu trajnostnega razvoja za naše zanamce in oblikovanju proizvodov, ki spoštujejo okolje in naravo. Vendar je trajnostni razvoj še mnogo več od tega. Na delavnici bomo spoznali, kaj pravzaprav je trajnostni razvoj, kakšna so načela in merila, ki jih moramo spoštovati, in ne nazadnje, kako oblikovati proizvode, da lahko rečemo, da so trajnostni. Del delavnice bo namenjen tudi komuniciranju trajnosti našim strankam. Spoznali bomo, kako lahko povemo svojim strankam, da

spoštujemo načela trajnosti, in kako to obrnemo v svojo konkurenčno prednost. V praktičnem delu bomo skupaj oblikovali proizvode udeležencev in zanje naredili komunikacijski načrt, ki ga bodo lahko takoj uporabili v praksi.

Na delavnici bomo obravnavali naslednje teme: Koncept trajnostnega razvoja; Trajnosten razvoj in zakaj je to priložnost za manjše lokalne ponudnike; Kriteriji trajnostnega razvoja; Oblikovanje trajnostnih produktov; Komuniciranje trajnosti strankam; Praktično delo.

Delavnica je namenjena čebelarjem in apiterapevtom, ki bi radi svoje panje odprli turistom; ki bi želeli svojo ponudbo prilagoditi sodobnim turistom; ki bi radi ustvarili in ponudili avtentične proizvode; ki želijo s svojo ponudbo

prispevati k trajnostnemu razvoju; ki si želijo prodora na domače in tuje trge; ki se zavedajo pomena dobre zgodbe za uspešno trženje; ki želijo z uspešno interpretacijo navezati trajne odnose z gosti.

Delavnica **traja šest ur** in je razdeljena na **teoretični in praktični del**, kjer udeleženci že oblikujejo osnutek za svoj proizvod ter ga ocenijo skupaj z mentorjem. Delavnico bo izvajala **Maja Vanmierlo**.

Cena za člane ČZS: **28,84 EUR z DDV** (za nečlane ČZS: 37,60 EUR z DDV). **Prijave zbiramo na e-naslov barbara.dimc@czs.si ali 041/370-409, najkasneje do 22. novembra 2021. Prijave so obvezne. Za izvedbo delavnice mora biti prijavljenih vsaj 25 oseb.**

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Strokovna razprava o pridobivanju čebeljega strupa

Javna svetovalna služba v čebelarstvu v sredo, 27. oktobra, ob 17.00 v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, prireja moderirano strokovno razpravo na temo **pridobivanja čebeljega strupa**. Na razpravi bomo spoznali različne načine in naprave za pridobivanje čebeljega strupa ter druge koristne informacije s tega področja. Ugotovitve in pridobljene izkušnje na omenjeno

tematiko bodo predstavili: **dr. Andrej Žerovnik**, čebelar, ki strup pridobiva v LRpanjih, avtor naprav za pridobivanje strupa ter eden od sodelujočih v aplikativni raziskavi Optimizacije tehnologije pridelave čebeljega strupa; **Andrej Lunežnik**, čebelar, apiterapevt in avtor naprave za pridobivanje strupa, ki je v sklopu izobraževanja za apiterapevta pripravil tudi tehnični pregled nad napravami, ki

se na našem območju uporabljajo za pridelavo strupa; **Miran Kumer**, čebelar, apiterapevt in avtor naprav; ter svetovalca JSSČ: **dr. Nataša Lilek in Simon Golob**. Po koncu strokovne razprave bo za vse udeležence razprave potekal brezplačen ogled izobraževalnih animacij 3D-kranjice. Ena od animacij predstavi tudi čebelje želo.

Simon Golob, svetovalec JSSČ

Ambrožev ples 2021 ponovno na Čebelarski zvezi Slovenije

Z veseljem vas obveščamo, da bo v letošnjem letu ponovno zaživel Ambrožev ples. Vse čebelarje in čebelarke in druge vabimo, da si v petek, 10. decembra 2021, ob 18. uri vzamete čas za druženje. Ambrožev ples bo letos potekal v gostišču Pri čebelici na Brdu pri Lukovici, ki bo za nas pripravilo kulinarčno razvajanje ob dobri glasbi. Želimo si

ponovno obuditi ta dogodek in da bi se nam pridružili v čim večjem številu. **Začetek** bo ob 18. uri, ko nas bosta pozdravila prijetna glasba in pogostitev. Prijave zbiramo do 26. novembra 2021, in sicer na telefonski št.: 01/729 61 00 ali 041/337 854 oz. na e-naslovu: ines.zunic@czs.si. Število udeležencev je omejeno. Cena aranžmaja je

35,00 EUR na osebo (aperitiv, meni s hladno in toplo predjedjo, glavno jedjo in sladico, zabavni program z ansamblom). Možno je rezervirati tudi prenočišče. Skupaj si bomo polepšali večer, saj bo program poln majhnih presenečenj in zabavnih iger. Pristrčno vabljeni!

Tajništvo ČZS

Mali oglasi

PRODAM

Matični mleček, pridelan v Triglavskem narodnem parku, kakovosten (okolica Bleda), tel.: 041/487 742.

Močno čebeljo družino na 7 AŽ-satih z letošnjo matico ter zdravljeno proti varoam z učinkovino oksalna kislina, tel.: 041/357 938.

Cvetni prah, letošnji zamrznjen (Sevnica), tel.: 041/961 766.

Lipov med, tel.: 041/719 235.

Hojev med v kozarcih ali sodih, tel.: 031/857 670.

Nove AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Devet močnih, zdravih čebeljih družin z LR-panji in drugo opremo v kompletu, ugodno, tel.: 041/474 341.

Sadike evodije – čebelje drevo, medli še sredi avgusta, tel.: 040/756 888.

Prevozni čebelnjak s 70 družinami in vakuumski dozirniki medu v kozarce s kompresorjem (10 kozarcev na minuto), cena po dogovoru (Ljubljana), tel.: 041/755 275.

Mehansko čebelarstvo tehtnico (za vse tipe panjev), tel.: 041/398 780.

KUPIM

1 kg propolisa, tel.: 031/614 680.

Čebelarški muzej Radovljica

NOVA STALNA RAZSTAVA

Živeti skupaj.
O čebeli in človeku

Odrto od torka do nedelje, 10.–18. ure.
Za člane ČZS popust pri vstopnini.

www.mro.si

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

Naročila
do 15. 11. 2021 -5 %

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (roglični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Priljučeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in hraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevale** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred** ostalimi čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- Opcija: **Vremenska postaja** (veter, padavine, temp, vlaga)

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica

T: +386 1 365 70 86
F: +386 1 365 71 02
E: info@ames.si

www.ecebelar.si

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava
za spremljanje dogajanja v
vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor

Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.

sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogličeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelska oprema in drobní pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklana in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši izbiri tudi na dom!

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

- PANJI
- OPREMA ZA
PANJE
- SATNICE
- ZAŠČITNA OPREMA
- OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI
- OPREMA IN
PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE
SATOV
- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA
SEGREVANJE
MEDU
- OPREMA ZA
POLNJENJE
MEDU
- EMBALAŽA

PANJI IN SATNIKI
LR (STANDARD,
2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE
30% VEČJA STIMULACIJA

IZDELUJEMO:
- PRAŠILČKE: 3S,
5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po
naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S,
po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC
11 + 3

POSODE
ZA MED

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TRIOZA 2%
SLADKOR 2%

PVC ZABOJI ZA
TRANSPORT IN
SKLADIŠČENJE
POLNIH IN PRAZNIH
OKVIRJEV
ZA 10 OKVIRJEV AŽ

TOČILA
ZA MED -
različni
modeli

VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI IN JOPIČI
-zračen
-narejen je iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito
pred piki čebel

NALEPKE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAČE IN PRELEPKE
od 0,28
EUR/POLA

ČEBELARSTVO DEBEVEC

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00
Ob sobotah zaprto.
info@apis-med.si
www.apis-med.si

10-SATNI AŽ-PANJ
PLATČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJISČE (LR)

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI
SAMO 1,50 EUR/KG

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
NAD 100 KG 4 % POPUSTA
PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI
AŽ-PANJ
GRELEC ZA MED - OKROGLI
106 CM ALI 86 CM

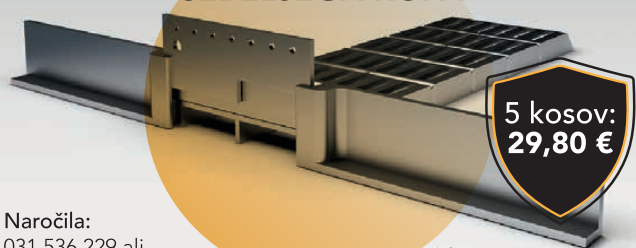
DVOJNO CEDILO
ZA MED
KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

PLASTIČNA
POSODA 25 KG
PITALNIK
5 l ZA
AŽ-PANJE

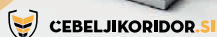
■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice — 1,50 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelykoridor.si

5 kosov:
29,80 €

Zmagovalec natečaja najboljše tehnološke rešitve 2021

Čebelarska tehnika
Meritve teže vsako uro
Sistem proti kraji (GPS)
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev znotraj istega čebelarskega društva ali javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

Pametna čebelarska GSM tehnika
www.NajMedi.si

Akcija: 330€

Vključuje 12 mesečno naročnino

Čebelarski center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

– izdelavo satnic iz vašega voska,

– odkup voska,

– nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:

09.00 – 12.00

13.00 – 17.00

SOBOTA:

ZAPRTO

NOVO!

IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO
OXALIKA PREMIUM

Art. 7818

- Priklop 12V in zagotavljanje konstantne temperature
- Oksalna kislina se ne pregreva
- Ohlajanje izparilnika ni potrebno
- Višina je 9,8 mm

BRIZGALKA ZA OKSALNO KISLINO S CEVKO, avtomatska 1-5 ml za AŽ ali LR panje

redna cena: 49,00 EUR

akcijska cena: 44,10 EUR

Art. 7810, 7809

KUHALNIK VOŠČIN OKROGLI S PARNIM UPARJALNIKOM ZA AŽ IN LR SATE

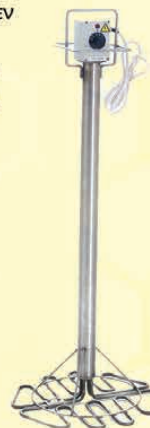

Art. 3302

RAZLIČNI MODELI GRELCEV ZA SEGREVANJE MEDU

Art. 7102, 7101

Art. 7110, 7111, 7112

TOPLOTNA OMARA ZA SEGREVANJE MEDU, NERJAVEČA

Art. 7161, 7162, 7122

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

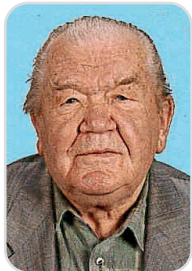
info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 1.10.2021 do 31.10.2021 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

Zapustili so nas

FRANC CIMERMAN 1930–2020

V začetku novembra nas je zapustil starejši član društva Franc. Čebelariti je začel, ko mu je stric podaril družino čebel. Poleg mizarskega dela, ki ga je opravljal, so mu bile čebele v razvedrilo. Uspešen, kot je bil v poklicu, je bil tudi kot ljubiteljski čebelar z desetimi družinami. Ob ustanovitvi društva je kot ustanovni član sodeloval kot član nadzornega odbora. Kmalu zatem so se člani odločili zgraditi društveni čebelnjak. Franc je aktivno sodeloval z izdelavo oken in vrat. Za svoje delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje in leta 2016 priznanje častnega člana društva. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Škofljica

MARJAN PERNELJ 1948–2021

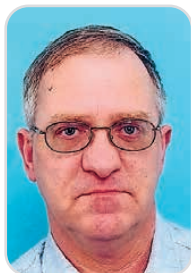

Mirnega januarskega dne se je tiho poslovil od svojih čebel. Poleg dela na svoji ljubljani domačiji v Sorici je bil dejaven v krajevni skupnosti in v različnih kulturnih društvih. Po upokojitvi je našel še čas za čebele in tudi za pisanje. Leta 2017 je izdal svoj pisateljski prvenec — roman Melanda. Začetki njegovega ljubiteljskega

čebelarjenja in hitrega učenja segajo v leto 2015. Čebele so mu dajale občutek za čas, mir in ljubezen do narave, sredi katere je bil iskalec pravice, resnice in ljubezni. Ohranili te bomo v spoštljivem in trajnem spominu.

ČD Železniki

ZDRAVKO PERNELJ 1956–2021

Bil je marljiv človek, ki je vedel, da je treba delati, kot so to delale njegove ljubljenske. Čebelaril je s srcem in dušo. Zelo veliko časa je posvetil čebelam in je z veseljem pomagal tudi kolegom. Njegova 43 let dolga čebelarska doba ga je skalila do potankosti. Ko ga je doletela zahrbtna bolezen, se ji je uprl in ji kar nekaj let kljuboval. Pomladi, ko naj bi oživila narava, je Zdravku smrt prekržala življenjsko pot in se je poslovil tudi od svojih čebeljih ljubljensk. Čebelarski kolegi ga bomo ohranili v lepem spominu in naj mu bo lahka slovenska zemlja.

ČD Žirk, Žiri

IVAN PLOŠNIK 1937–2021

Ob prebujanju pomladi nas je v 84. letu starosti za

vedno zapustil naš član Ivan Plošnik. Rodil se je 28. septembra 1937 na Kumnu, v Lovrencu na Pohorju. V ČD Lovrenc se je včlanil leta 1965 in čebelaril z desetimi do trinajstimi družinami. Čebelaril je tako, kot je živel – delovno in skromno. Kakršen je bil do čebel, tak je bil tudi do ljudi: vedno miren, preudaren in razumevajoč, zato smo ga cenili čebelarji. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje, značko zvestobe za 50 let čebelarjenja, ČZD Mari-bor pa mu je ob 80-letnici podelila zlato priznanje za prizadevno dolgoletno delo v čebelarstvu. Dragega prijatelja čebelarja se bomo radi spominjali.

ČD Lovrenc na Pohorju

IVAN DOLINŠEK 1936–2021

V maju se je poslovil naš dolgoletni član Ivan Dolinšek. S čebelami se je seznanil že v otroštvu – imeli so jih namreč doma, kjer je odrasčal. Ko si je zgradil lasten dom, mu je leta 1968 čebele z vso čebelarsko opremo podaril stric Ivan Dolinšek, poznan sadjar iz Kamnice. Čebelaril je z 20 do 30 družinami. Vedno je delal nezaščiten, piki mu niso škodili. Ves čas je bil tudi dejaven član društva. Prejel je odličji A. J. III. stopnje (1987) in II. stopnje (1996). Kot prijetnega sogo-vornika ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Mlinšek Velenje

JOŽE ČERNIČ 1958–2020

V začetku novembra nas je po hudi bolezni zapustil naš član Jože. V društvo se je včlanil 2015. Že pred upokojitvijo je dobil družino čebel in z veliko volje začel priprave, da poveča število družin. Izdelal si je panje in čebelnjak in uspešno napredoval. Po vstopu v društvo je pokazal zanimanje za sodelovanje in veselje za sprejem dejavnosti. Na zadnjem občnem zboru smo ga imenovali v častno razsodišče. Pogrešali ga bomo.

ČD Škofljica

LIDIJA ŠTAJDOHAR 1955–2021

27. marca 2021 smo se mnogo prezgodaj poslovili od naše čebelarke Lidije Štajdohar (roj. Jankovič). Čebelariti je začela 2006 in se priključila članom ČD Črnomelj. V društvu je bila dejavna članica upravnega odbora in je prevzela nalogo blagajničarke. Predano je čebelarila s 40 čebeljimi družinami, vse dokler je bolezen ni premagala. Od nje smo se poslovili z društvenim praporom. Draga Lidija, ohranili te bomo v lepem spominu.

ČD Črnomelj

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com

f belinka

belinka

FTN d.o.o.

Nad izviri 34

2204 Miklavž na Dravskem polju

Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

Akcija "Medena ponudba" velja za pokrovčke fi 82 z motivom čebelarji koš, 3 čebeli na satju in srebrni s sliko v času od 1. do 31.10.2021 za gotovinski nakup blaga iz zaloge v količinah kartonskega pakiranja. Cene veljajo FCO prodajalec.

MEDENA PONUDBA

02/62-96-226

www.trgovinica.si

-20%

AKCIJA

pri nakupu kartonskega pakiranja

**TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI**

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

www.krze.si

**PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK**

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

**041-420-200
01-755-13-17**

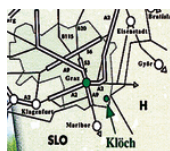
Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek: 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota: 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Potrjeno najbolj priljubljen prevzem paketov

* Raziskava o zadovoljstvu strank s paketno dostavo 2021.

PS PAKETOMAT

Za dostavo izberite PS Paketomat in svoje pošiljke prevzemite kadar koli, 24/7 – brez čakanja v vrsti in brez kontakta z drugimi osebami! Preprosto, hitro in priročno!

www.posta.si/paketomat

POŠTA SLOVENIJA

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

Imetnikom veljavne članske izkaznice ČZS ob nakupu čebelarke opreme in pribora nudimo 5-% popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR

LYSON

Polnilnica za med
z avtomatsko
obračalno mizo
Lyson
Cena: 4705,54 €

Mešalnik medu 50 L,
400 V z grelcem,
mešalom in
avtomatiko
CLASSIC LINE
Cena: 1533,80 €

Komora za
dekristalizacijo
medu, 490 L
Cena: 1991,90 €

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2 x 400 W,
OPTIMA LINE
Cena: 294,53 €

Polnilnica za med
s podstavkom
Cena: 2225,50 €

Kozarci
in pokrovčki
za med
več vrst
UGODNO

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: 507,80 €

Sod za med
s plastično pipo,
50 L, Lyson
Cena: 86,70 €

*Vse cene vsebujejo DDV.

Drugo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00